

"20 VUOTTA ELÄVIÄ KESKUSTOJA"
WWW.KAUPUNKIKESKUSTAT.FI MARJUKKA KULMANEN

Sisällysluettelo

Alkusanat	3
Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistys syntyi 19 vuotta sitten tilauksesta	4
PIONEERIT	
Hemmo Kuuranhalla	6
Arne Nedstam	8
PERUSTAJAT	
Ralf Juslin	10
Ilkka Halinen	12
Hannu Hakala	15
Tapani Kasso	16
Osmo Laine	18
Tiina Oksala	20
Tapani Piri	23
Elina Raatikainen	24
Tuomas Santasalo	26
EMINENSsit	
Pekka Kettunen	28
Ukko Laurila	30
FAKTAT	
Kaupunkikeskustapalkinnot	32
Vuosikonferenssit	38

YM Marjukka Kulmanen on vapaatoimittaja

Alkusanat

”20 yhteistyön vuotta”

Sanan ”kaupunki” alkuperä viittaa kauppapaikkaan tai -niityyn. Suomessa kaupungit syntyivät usein vesistöjen äärelle. Kauppa on osannut valita aina parhaan toimintaympäristön. Kauppaa on käytävä myös talvisin.

Tammisaari sai vuonna 1966, Raahe 1975 ja Pori 1977 Suomen ensimmäiset kävelykadut. Vuonna 2017 puhutaan laajemmin ”kävelykaupungeista”. Nykyaikainen kävelykatu sulattaa itse lumensa.

Autoistuminen haastoi perinteiset kaupunkikeskustat. Näin moni peltomarketti pullahti keskustan ulkopuolelle – nykykuluttaja äänestää usein autollaan.

Lama puraisi 1990-luvun alussa. Siihen reagoitiin kehittämällä keskustoista entistä houkuttelevampia mm. uusilla valaistuksilla, rakentamalla uusia pysäköintilaitoksia, keksimällä erilaisia keskustatempauksia ja -tapahtumia, muotoilemalla uusia kadunkulusteita ja mikä tärkeintä, käynnistämällä kaupungissa laajajohjain kehittämissyhteistyö. Suomen kymmenet keskustayhdistykset käynnistivät toimintansa.

Jyväskylä rakensi ensimmäisenä toriparkin vuonna 1988. Kuopio, Vaasa, Kotka, Mikkeli ja Lahti seurasivat. Päivittäistavaraoppakkin voi kukoistaa kävelykeskustassa, joukkoliikenteen solmukohdassa. Hyvä!

Onnistuminen edellyttää aina elinkeinoelämän ja julkisen hallinnon saumatonta yhteistyötä. Kauppa tuo hyvinvointia koko kaupunkiin, siitä verotus pitää huolen. Myös matkailijat kuluttavat laadukkaissa keskustoissa.

Missä ihmiset viihtyvät, on aina tulevaisuutta. Juuri keskusta-asukkaat eli ”urbit” haluavat asua, tehdä työtään ja kuluttaa elävissä keskustoissa. He eivät halua edes omistaa autoa. Tässä lääketä ilmastomuutokseen.

Nyt mittamme kaupunkikeskustojen elävyyttä elinvoimaluvuilla ja laskureilla.

Jokainen kaupunki on keskustansa näköinen. Keskusta on siten kunkin kaupungin kasvat. Elävä kaupunkikeskusta ei tule koskaan valmiiksi.

Pokko Lemminkäinen
toiminnanjohtaja 2006-

Pokko Lemminkäinen aloitti yhdistyksen toiminnanjohtajana vuonna 2006. Hän on arkkitehti (TKK 1990) ja toiminut Lahden Keskustaehteytys ry:n toiminnanjohtajana vuosina 1995-2005.

SOPIMUS YHDISTYKSEN PERUSTAMISESTA

Me allekirjoittaneet olemme perustaneet Elävä Kaupunkikeskusta -nimisen yhdistyksen, liittyneet siihen jäseniksi ja hyväksyneet sille ohjeiset säännöt.

Helsinki, 12.6.1997

ERIKOISKAUPAN LIITTO ry.

Tiina Oksala-Leino
Tiina Oksala-Leino

FINLANDS SVENSKA KÖPMANNAFÖRBUND rf.

Ralf Juslin
Ralf Juslin

SUOMEN PÄIVITTÄISTAVARAKAUPPA-YHDISTYS ry.

Osmo Laine
Osmo Laine

HOTELLI- JA RAVITSEMISALAN YRITTÄJÄLIITTO ry.

Hannu Hakala
Hannu Hakala

TUOMAS SANTASALO ky.

Tuomas Santasalo
Tuomas Santasalo

SUOMEN KAUPPAKESKUS-YHDISTYS ry.

Tapani Piri
Tapani Piri

Tapani Kasso
Tapani Kasso

Elina Raatikainen
Elina Raatikainen

Ilkka Halinen
Ilkka Halinen

Muotikaupan Liiton toimitusjohtaja Yrjö Gorski, Kirja- ja paperikauppiain Liiton toimitusjohtaja Olli Erävi, Finlands Svenska Köpmannaförbundin toimitusjohtaja Ralf Juslin, Erikoiskaupan Liiton toimitusjohtaja Tiina Oksala ja Tuomas Santasalo ky:n toimitusjohtaja, kaupan tutkija Tuomas Santasalo perustavien kysymysten äärellä Kaupan talossa Helsingin Mannerheimintieellä keväällä 1997.

“Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistys syntyi 20 vuotta sitten tilauksesta”

Miksi 20 vuotta sitten kaupunkikeskustojen kehittämistoiminnalle oli tilaus? Oliko mukana muita vaikuttajia kuin perustajakonklaavi? Mitä Elävät Kaupunkikeskustat -yhdistyksen synnyttäminen alusta asti mukana olleille merkitsi?

Syntyvaiheen vaikuttajat muistelevat menneitä ja arvioivat toiminnan saavutuksia, haasteita ja uhkia.

Erikoiskaupan Liiton yhdyskuntasuunnitteluyöryhmä ideoi keväällä 1997 keskustojen kehittämisen katto-organisaation synnyttämistä esikuvanaan Ruotsin "Föreningen Förnya Stads kärnan" (nyk. Svenska Stads kärnor), joka oli perustettu Sveriges Köpmannaförbundin aloitteesta 1993. Yhdyskuntasuunnitteluyöryhmän puheenjohtaja Ralf Juslin oli tutustunut Ruotsin kaupunkikeskustojen kehittämissyhdistyksen toimintaan, ja hän esitteli yhdistyksen onnistunutta toimintaa keskustojen kehittämisen aktivoimisessa.

”Konklaavi” koolle

Ei ollut sattuma, että erikoiskaupan keskusjärjestön Erikoiskaupan Liiton Yhdyskuntasuunnitteluyöryhmä kokosi koolle konklaavin suunnittelemaan keskustojen kehittämisen kattojärjestön synnyttämistä. Moni kaupunki herätteli keskusjohtajan ja kehittämissideoita oli ilmassa. Edellisenä syksynä oli käynnistynyt ympäristöministeriön rahoittama Parempi kaupunkikeskusta -hanke, johon liittyen kauppiaita aktivoitiin mukaan kuntakeskusten uudistamiseen. Noin 70 kunnassa arvioitiin olevan suunnitelmia keskustojen kehittämiseksi ja 23 kuntaa oli käynnistänyt tai käynnistämässä uudistustyön. Huoli keskustojen vetovoimaisuuden säilymisestä oli virinnyt myös ympäristöministeriön asettaman ns. Suurmyymäläyöryhmässä piirissä.

Konklaavi otti tehtäväkseen synnyttää myös Suomeen "kuntien, elinkeinoelämän ja kiinteistönomistajien järjestön, joka edistää kaupunkikeskustojen kehittämistä ja uudistumista valtakunnallisena yhteistyöelimenä ja kattojärjestönä". Erikoiskaupan Liiton toimitusjohtaja **Tiina Oksala** kutsui kaupunkikeskustojen kehittämissyhdistyksen 24.4.1997 **Elina Raatikaisen** ja **Katri Tulkin** ympäristöministeriöstä, **Markku Axelssonin** Suomen Kuntaliitosta, **Tapani Pirin** Suomen Kauppakeskusyhdistyksestä, **Tuomas Santasalon** Tuomas Santasalo ky:stä sekä **Ralf Juslinin** Finlands Svenska Köpmannaförbundetistä.

Perustamiskokous 12.6.1997

Projekti eteni ripeästi ja Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistyksen perustamiskokous pidettiin 12.6.1997 Erikoiskaupan Liitossa, Mannerheimintie 76:ssa Helsingissä. Perustamissopimuksen allekirjoittivat toimitusjohtaja **Tiina Oksala-Leino** (nyk. Oksala) Erikoiskaupan Liitto ry, toimitusjohtaja **Ralf Juslin** Finlands Svenska Köpmannaförbund rf, toimitusjohtaja **Osmo Laine** Suomen Päivittäistavarakauppayhdistys ry, kaupan tutkija **Tuomas Santasalo** Tuomas Santasalo ky, toiminnanjohtaja **Tapani Piri** Suomen Kauppakeskusyhdistys ry, asiamies **Hannu Hakala** Hotelli- ja Ravitsemisalan Yrittäjälitto ry, **Elina Raatikainen** (yliarkkitehti, ympäristöministeriö), **Tapani Kasso** (johtaja, Helsingin kaupakamari) ja **Ilkka Halinen** (kaupunginarkkitehti, Jyväskylän kaupunki).

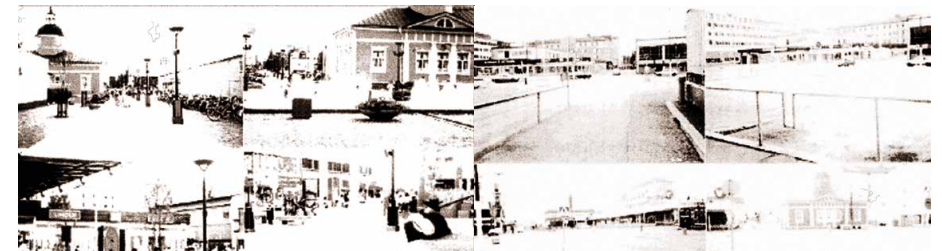
Yhdistyksen perustamisen taustalla vaikuttivat myös mm. Kaupan Keskusliiton toimitusjohtaja **Guy Wires**, Kiinteistöliiton toimitusjohtaja **Ukko Laurila**, Erikoiskaupan Liiton puheenjohtaja **Olli-Pekka Pehkonen**, yliarkkitehti **Pertti Meurman** Suomen Kuntaliitosta ja ylitarkastaja **Martti Tolvanen** kauppa- ja teollisuusministeriöstä.

Yhdistyksen nimestä oli käyty keskustelua jo suunnitteluvaiheessa. Työnimenä käytössä oli ollut "Elävä Kaupunkikeskusta" ja perustamiskokouksessa ideoitin myös muita vaihtoehtoja kuten "Kaupunkikeskustojen Kehitysyhdistys", "Kaupunkikeskustayhdistys" ja "Eläköön Kaupunkikeskusta Yhdistys". Yksimielisiä oltiin siitä, ettei yhdistys sattuneesta syystä voisi olla "Elävä Keskusta Yhdistys" ja toisaalta "Elävä Kaupunki- ja kuntakeskusta -yhdistys" kuulosti kömpelöltä. Nimeksi päätettiin lopulta valita "Elävä Kaupunkikeskusta Yhdistys – Levande Stads kärna Föreningen" (2013 päivitettiin Elävät Kaupunkikeskustat ry:ksi).

Yhdistyksen toiminnan tavoitteena oli ja on edelleenkin toimia keskustakehityksen yhdistävänä voimana Suomessa. Yhdistyksen väliaikahallituksen puheenjohtajana oli Jyväskylän kaupunginarkkitehti **Ilkka Halinen** ja sihteerinä toimi **Ralf Juslin**. Väliaikahallitus kokoontui seitsemän kertaa. Sen tehtävänä oli organisoida yhdistyksen käytännön toiminta, tiedottaa yhdistyksen perustamisesta, hankkia yhdistykselle jäseniä ja käynnistää rahoitusneuvottelut ministeriöiden kanssa.

Toimitusjohtaja Tiina Oksala vastasi yhdistyksen perustamisasiakirjoista ja toimi valmisteluvaihekaupan puheenjohtajana lähes 15 vuotta.

Kaupunkikeskustojen kehittämistyölle oli Suomessa tilaus. Kaupunkikeskustan muodonmuutos toteutettiin esimerkiksi alkuaikoina Kajaaniin. Uudistus sai 1999 ensimmäisen Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon.

Vuosikonferensseissa eri alojen edustajat kohtaavat. Filosofit Esa Saarinen, toiminnanjohtaja Marjukka Kulmanen ja maankäyttöinsinööri Tapio Takalo-Eskola Heinolassa 2002.

Toiminta käynnistyi aktiivisesti

Yhdistyksen ensimmäinen vuosikokous pidettiin 12.11.1997 Suomen Kuntaliitossa. Yhdistyksen ensimmäiseen varsinaiseen hallitukseen valittiin kaikkien keskustojen kehittämisessä keskeisten osapuolten edustus. Parikymmenpäisessä hallituksessa vaikuttivat niin kaupunkien ja kuntien, elinkeinoelämän, keskustayhdistysten, kiinteistönomistajien, ministeriöiden kuin keskustasuunnittelijoiden ja –konsulttien aktiivisimmat toimijat.

Yhdistyksen ensimmäinen puheenjohtajisto koottiin "kolmikantaisesti" kaupunkien/kuntien, kiinteistönomistajien sekä kaupan/palveluiden edustajista. Ensimmäisenä puheenjohtajana toimi Jyväskylän kaupunginjohtaja **Pekka Kettunen** ja varapuheenjohtajina Suomalaisen kirjakaupan toimitusjohtaja **Raimo Kurri**, Suomen Kiinteistöliiton toimitusjohtaja **Ukko Laurila** sekä Porin apulaiskaupunginjohtaja **Kari Hannus**.

Yhdistyksen varsinaisen toiminta alkoi 1.1.1998. Toukokuun lopulla pidettiin ensimmäinen keskustojen elävöittämisseminaari Kouvossa, jossa avattiin kauniissa auringonpaisteessa myös kävelykatu Manski. Erinomaisesti onnistuneeseen seminaariin osallistui peräti 200 henkilöä, mikä kertoi omalta osaltaan kiinnostuksesta keskusta-asiaan. Seminaarissa esiteltiin myös yhdistyksen vastavallittu ensimmäinen toiminnanjohtaja **Marjukka Kulmanen**.

Tapahtumia Oulun Rotuaarilla.

“Oulun tunnettu kävelykatu on jo 30 vuotta vanha”

Hemmo Kuuranhalla kehitti Oulun legendaarisen Rotuaarin, kävelykadun suomalaisen mallin: ”köyhän kävelykadun”.

Keskikaupungin kauppiaat perustivat Ouluun Liikekeskus ry:n jo 1970-luvulla markettien vastapainoksi. Olin sen toiminnanjohtaja ja sitä ennen toimittaja.

Kaupungin liikennesuunnitelma sisälsi jo tuolloin ajatuksen Kirkkokadusta kävelykatuna. Sen isä oli liikenneinsinööri **Mauri Myllylä**, joka oli nähnyt maailmaa.

Liikekeskus ry:n kauppiaista osa perusti kävelykadun vastaisen rintaman. Jouduin miettimään omaa kantaani, olin puun ja kaaran välissä. Päädyin siiltämään kävelykatuhanketta myötäkaraan. Yhdistyksessä oli käynnissä sisäinen sota.

Raportoin ja tiedotin kävelykatuhankkeesta ja laitatin tarroja: ”Olemme mukana rakentamassa Oulun kävelykatua”. Niitä liikkeet liimasivat ikkunoihinsa, jos olivat kävelykadun puolesta. Tarra maksoi 500 mk/ikkuna. Niillä keräsimme sympatiaa ja rahaa.

Vastustus murtui. Huomasimme kuitenkin pian, että Oulun kaupungissa ei ollut ketään, joka olisi tiennyt mikä kävelykatu on. Se oli esimerkiksi kaupungin mielestä vain liikenteen väylä, jolta on poistettu autot.

Mauri Myllylä vei asian kaupungin päättäjille, ja niinpä katu rakennettiin. Ennen avajaisia kaupunki ilmoitti, että kalusteet ja valaisimet myöhästyisivät. Mietin, mitä avajaisissa voisi tapahtua.

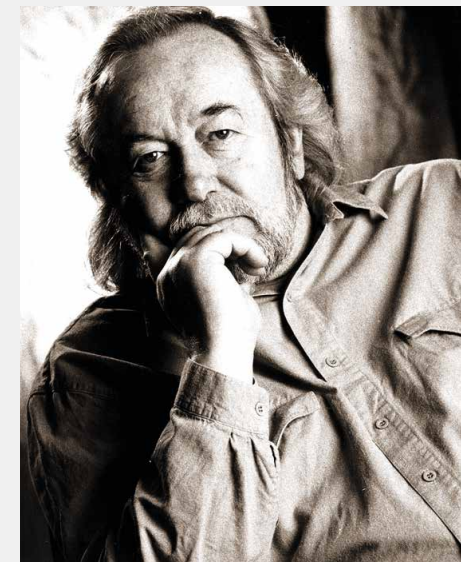
Koska katu olisi tyhjä, ehdotin veistosnäyttelyä. Kävelykadun avajaisissa 18.7.1987 olikin maamme nimekkäimpien taiteilijoiden teoksia. Toistimme veistosnäyttelyn parin vuoden välein, sittemmin nuorten taiteilijoiden ja viimeisellä kerralla taiteilija **Marita Liulian** veistoksen kaltaisten elementtien näyttelyllä.

Sitten Suomeen tuli lama. Kaupunki kyllästyi rahoittamaan kadun toimintaa. Perinne katkesi.

Perustettiin toimikunta pohtimaan tapahtumakulttuuria. Totesimme, että taide sopii kävelykadulle. Jos kävelykadun kaupallinen vetovoima on pieni, sinne pitää tuoda tapahtumia. Nykypäivän tilanne osoittaa, että kun kaupallisuus kukoistaa, tapahtumia ei niin paljoa tarvita.

Parhaimpina vuosina Rotuaarilla järjestettiin yli 400 tapahtumaa vuodessa. Oulun kävelykatu lunasti paikkansa katuna, jolla aina tapahtuu.

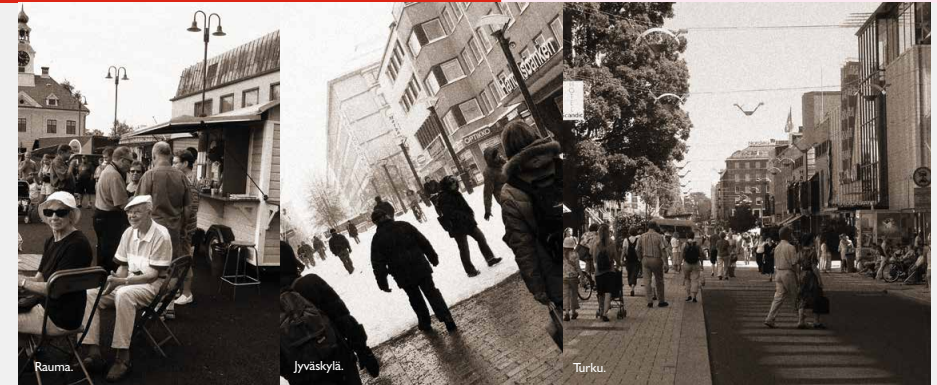
Minut kutsuttiin mukaan kaupungin toimikuntaan miettimään Rotuaarin 20-vuotisjuhlallisuuksia. Olen sitä mieltä, että vieläkin ei ymmärretä käsitettä tapahtumakulttuuri. Toivon, että Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistys ottaisi asian pohdintaansa ja kehittäisi käsitettä kauppiaiden, kiinteistönomistajien, asukkaiden, huoltajien ja valvojen sekä tapahtumien tuottajien kannalta.

Hemmo Kuuranhalla, keskikaupunginjohtaja, Oulu.

Vaasan uusi kävelykeskusta joutui tuoreeltaan syyniin vuonna 2006. Maailmanmatkaja Erkki Toivanen ja suunnittelija Seppo Karppinen konferenssitilauilla.

Vaasan elinkeinoasiamiehen **Leif Sandin** kanssa markkinoimme työpaamme ympäri Suomea. **Ralf Juslin** tuli mukaan, näitä ajoilta muistan käynnit Iidensalmessa, Kuopiossa, Björneborgissa, Raumolla.

Raumalla jouduin saman tien töihin. Astuttuani bussista Rauman maaperälle elämäni ensi kertaa minun piti määrittää suoraan mikrofonein, minne pannaan joulukuusi. Samassa paikassa se on siitä lähtien ollut.

Vuorossa olivat Turku ja Tammissaari. Oulussa pidin yhden kokouksen kävelykatuyhdistyksen kanssa.

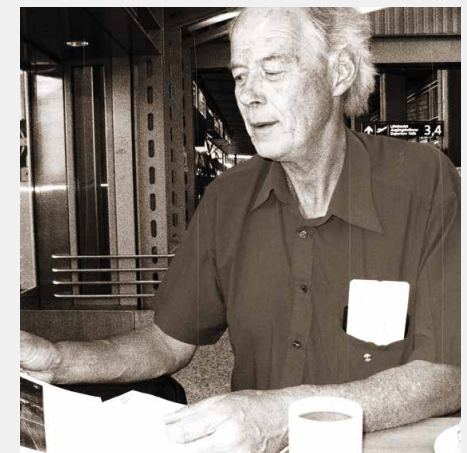
Tampereelle valmistui sadan kohdan toimenpideohjelma. Tampereella on paljon hienoa rakennuskantaa. Siellä käynnistyi teollisten alueiden kehittäminen. Tammerfors – positivt!

Tornio-Haparandan kävelykatusuunnitelmista sanoin, ettei niin pitkää kannata tehdä. Pitää laittaa shopping center keskelle.

Vaasaa arvioin nyt näin: liikaa pintaa, liian iso tori ja kävelyalue, ei kiinnostava kauppapaikkana. Pitäisi olla enemmän pieniä rakennuksia. Kauppahallin kehittäminen oli hyvä asia. Vaasassa varsinkin **Heikki Punkari** uskalsi, hän on tehnyt uskomattomasti töitä ja nyt parkkiasiat ovat kunnossa. Vaasassa muuten oli keskustuomiantähti jo vuonna 1993.

Jyväskylä on erityinen. Tiheä. Siellä on paljon erikoiskauppaa. Uudet rakennukset tekivät todella vaikutuksen. "Vilket styrka!"

Toimintamuodot ovat tärkeitä. Vielä tärkeämpää on saavuttaa paras mahdollinen miljöö. Kaikkein tärkeintä on kuitenkin palvelujen tarjonta. Valikoima. Utbud. Veto tulee toiminnasta ja valikoimista.

Arne Nedstam, konsultti, Nedstam Utveckling Hb.

“Så här jobbar vi i Bollnäs”

Yhdyskuntasuunnittelija ja kaupan ympäristöohjelmien laatija Arne Nedstam innostui keskustojen kehittämisestä ja tarjosi suomalaisille konsulttiapua.

Pietarsaaren keskustan toimintaohjelma oli ensimmäinen. Olin tehnyt ylipäättään suunnitelmia vain pienille kaupungeille Ruotsissakin. Ajoin sitten Vaasan läpi ja ajattelin että miksikäs ei. Miksei myös ison kaupungin keskustasuunnitelma.

Marssin kaupungin arkkitehti **Hannu Vuolteenahon** luo ja kerroin Bollnäsin kokemuksesta. Så här jobbar vi i Bollnäs. Vakuutin, että Vaasa kehittyisi samalla tavalla.

Vierailun lopuksi Vaasan kaupunginjohtaja **Seppo Sanaksenaho** lausui, että tästedes Vaasaa kehitetään kuin Bollnäsia. Koko 90-luvun tein töitä Vaasassa, asuin siellä välillä.

Eräänä päivänä Jyväskyläläiset kävivät kylässä Vaasassa ja osallistuivat työkokouksemme. Jyväskyläläiset sanoivat: Näin tehdään myös meillä! Jyväskylässä kauppiat ja kaupunkilaiset nostivat suurimman äläkän: sain paljon postia ja muuta palautetta, jonka mukaan kävelykatu ei sovi meille!

“Menin Ruotsiin kaupunkikeskustakoulutukseen ja VAU, siitä se alkoi”

Ralf Juslin vetää yhteen johtolankoja Elävä Kaupunkikeskusta - Levande Stads kärna -yhdistyksen syntyyn.

Kaupunginarkkitehti Roger Wingrén (oik.) ja kaupunkikeskustajohtajat Pietarsaassa arkkitehti Ilmari Heinosen selittäessä.

Ympäristöministeriössä oli jo ajateltu kaupunkikeskustojen kehittämistä. Siellä oli meneillään Parempi kaupunkikeskusta -projekti, johon yhtenä seitsemästä kaupungista kuului kotikaupunkini Parainen.

Pidin työni puolesta yhteyksiä Ruotsiin, sikäläiseen kauppiaaliittoon. Ruotsissa kauppiaaliitto oli yksi tärkeä keskustojen kehittäjä ja koulutuksen järjestäjä. Ruotsissa myös toimi yhdistys nimeltä Föreningen Förnya Stads kärnan.

Erikoiskaupan Liitossa kokoontui yhdyskuntasuunnittelun työryhmä, jossa olin työni puolesta mukana. Kerroin siellä Ruotsin kokemuksia.

Ruotsissa olin tavannut keskustakonsultti **Arne Nedstamin**, joka oli tehnyt Pietarsaaren keskustan kehittämisohjelman. Tämä toimenpideohjelma on muuten nyt toteutunut! Arnen esitteli minulle Pietarsaaren kaupunginarkkitehti **Roger Wingrén**. Arne Nedstam teki vaikuttavat ohjelmat Vaasaan, Jyväskylään ja Tampereelle. Hän kävi myös Porissa. Maaialmalta oli tullut vaikutteita muitakin teitä, arvatak-seni anglosaksisista maista suoraan, samoin USA:sta, ainakin Ouluun,

Tammisaareen, Hankoon, Porvooseen ja tietenkin Helsinkiin, joissa jo kokeiltiin tai peräti kukoisti jonkinlainen kävelykatukulttuuri.

Sain vihjeen, että Ruotsissa järjestetään alan koulutusta. Heitin heti paperit Kungliga Tekniska Högskolan professori **Janne Sandahlin** vetämään koulutukseen. Matkustin 40 kertaa edestakaisin Turku – Örebro väliä. Aina lähtiessä ajattelin, että voi, pitääkö taas lähteä. Kun tulin takaisin, VAU, joka kerta.

Janne Sandahlin kanssa teimme sitten yhdessä kaupallisia tutkimuksia Maarianhaminalle, Tammisaarelle, Riihimäelle, Punkalaitumelle...

Esitimme Erikoiskaupan Liiton Yhdyskuntasuunnitteluyöryhmästä kutsun tulla kanssamme pistämään pystyyn keskustan kehittämisyhdistystä aluksi **Ukko Laurille** Kiinteistöliittoon. Ukko vastasi heti kyllä, me olemme mukana.

Kutsuun vastasivat myös **Tapani Kasso** Helsingin Kauppakamarista ja **Tuomas Santasalo** Santasalo ky:stä. Heidän kanssaan kokosimme lisää voimia. Toimitusjohtaja **Guy Wires** Kaupan Keskusliitosta hoiti suhteita kauppa- ja teollisuusministeriöön. Ympäristöministeriö oli jo mukana työryhmämme kautta, sieltä ainakin yliarkkitehti **Elina Raatikainen** oli innostunut.

Ministeriötä kiinnosti tutkimus. Meillä kaupan puolella oli käytännönläheinen asenne. Vallitseva asenne kentällä oli käyttäily; kunnat odottivat että kauppa tekee jotain, kauppiat taas odottivat kunnilta signaaleja ja tekoja.

Olin itse tehnyt vuosia töitä valittavien ja narisevien kauppiaiden kanssa. Nyt oli heillekin jotain konkreettista kerrottavaa, kun kerroin kaupunkikeskustojen kehittämisyhdistyöstä, joka oli mahdollista tässä ja nyt, nykyisenkin lainsäädännön puitteissa. Pienet ja yksinkertaisetkin

Ruotsinkielisen Kauppiaaliiton toimitusjohtaja v. 1997, sitemmin Västra Nylandin toimitusjohtaja Ralf Juslin on tottunut Ruotsinkävijä. Kuva vuodelta 2000.

Saavutus:

Pietarsaari on toteuttanut keskustaohjelmansa ja keskustajohtaja on saavuttanut merkittävän aseman.

Haaste:

Keskusta talvella.

Uhka:

Jos autoilu tehdään liian vaikeaksi, keskustat kuihtuvat.

teot ovat tärkeitä! Ruotsin ja pian myös monen Suomenkin kaupungin esimerkit alkoivat levitä.

Kaupungit ottivat asiamme tosissaan. Raatihuoneet alkoivat avautua omalle kaupunkikeskustan johtokoulutuksellemme, jota ensimmäisinä vuosina vedin Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen Seinäjoen toimipisteen kanssa. Koulutusjaksoit järjestettiin Seinäjoella, Jyväskylässä, Tampereella, Lahdessa, Porissa, Turussa, Porvoossa, Espoossa, Helsingissä.

Ralf Juslin Finlands Svenska Köpmannaförbund rf.

Ralf Juslin valittiin 2007 yhdistyksen ensimmäiseksi kunniajäseneksi.

Ulkomaanmatkoilla kerätään isoja ja pieniä ideoita. Kuvassa polkupyöräautomaatti Lyonissa.

Opintomatalla Leipziginä 2002.

”1990-luku oli hyvää aikaa, tuntui että tehtiin jotain uutta”

Ilkka Halinen muistaa olleensa melkoisen työllistetty, väkeä tuli bussilasteittain Jyväskylän kävelykatua katsomaan.

Keskustojen kehittäminen oli käynnistynyt jo monissa kaupungeissa. Jokunen kävelykatu oli rakennettu, muun muassa meille Jyväskylään. Piti saada katto-organisaatio, joka neuvoisi ja auttaisi perustamaan uusia kehittämissyhteistyksiä. Innostus oli valtava.

Itse asiassa **Arne Nedstam** on syyllinen. Hän on oikeastaan EKK:n isä. Hän käynnisti Jyväskylässä prosessin, seminaareja oli vuodesta 1994 lähtien. Kiinteistönomistajat ja yrittäjät tulivat mukaan. Meillä oli Jyväskylässä jengi innostuneita. **Ari Forsbergin** kanssa junailtiin asioita, **Pekka Kettunen** oli vauhdissa.

Olin puheenjohtaja omassa yhdistyksessämme, mutta porukkanen työt teki. Samoin olin kait sitten EKK:n ensimmäinen puheenjohtaja eli toimin väliaikashallituksen puheenjohtajana.

Olimme äskettäin Jyväskylän Elävä Kaupunkikeskusta –yhdistyksen kanssa Tukholmassa. Arne kertoi samoja tärkeitä turvallisuus- ja siisteysasioita, joista koko ajan on puhuttu. Olen jo usean vuoden ajan kaivannut jotain uutta. Mikä olisi tietynlainen pommii, joka antaisi uutta potkua? Vanhojen kaupunkien, eli kaupunkien jotka ovat olleet koko ajan mukana, pitäisi keksiä jotain uutta hyödyllistä tehtävää. Varmaan kannattaisi avata koko ajan uusia kansainvälisiä yhteyksiä.

Saavutus:

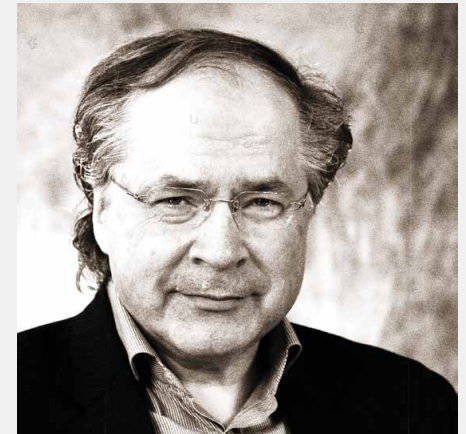
On suuri muutos, että säännöllinen yhteys on perustettu kiinteistönomistajien, yrittäjien ja kaupunkien välille.

Haaste:

Mistä löytyy uusia kohokohtia?

Uhka:

Kunnat kokevat, etteivät enää hyödy toiminnasta ja vähentävät resursseja kehittämisestä. Kuitenkin näkyvyys olisi tärkeää, jotta saavutuksia saadaan.

Ilkka Halinen, Jyväskylän kaupunginarkkitehti, kaiken aikaa myös Jyväskylän Elävä Kaupunkikeskusta ry:n puheenjohtaja.

Ilkka Halinen

Millainen palvelu? Millaiset kaiteet, millaiset tuolit, millaiset aukioloajat, millaiset yrittämisen ja asioinnin puitteet? Näistä keskustellaan.

”Ravintolat kuuluvat olennaisena osana eläviin keskustoihin”

Hannu Hakala toi ravintolanäkökulman myös Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon raatiin.

Halusin katsoa perään, että jäsenravintolat pärjäisivät. Kutsu tulla mukaan perustamaan Elävä Kaupunkikeskusta –yhdistystä tuli kaupan piiristä. Silloin maailma vaati toimenpiteitä. Yksi yritys taistella marketoitumista vastaan oli juuri elävien keskustojen synnyttäminen. Olimme hotelli- ja ravintolayrittäjien liitto. Yrittäjillä oli intressi keskustoihin. Silloin vielä ketjut eivät kuuluneet liittoomme.

Oli kunnianhimoinen ajatus saada yrittäjien ja suunnittelijoiden porukat toimimaan yhdessä. Muistan, että toiminta oli varsin vilkasta yhdistyksen perustamisen aikoihin. Opintomatkat, seminaarit ja keskustaisäntien ja –emäntien toiminta olivat näkyviä osoituksia yhteistoiminnasta.

Itse kiersin palkintoraadin matkassa monessa hyvin kehittyvässä keskustassa.

Kun ravintolayrittäjä- ja hotelli- ja matkailualalle syntyi nykyinen katojärjestö, olimme tilanteessa, jossa rahoitusta ei löytynyt Elävä Kaupunkikeskusta –toiminnalle ja jäimme siitä pois. Syitä ja halua pysyä toiminnassa kyllä olisi ollut.

Samat perustelut yhteistoimintaan kuin perustamisvaiheessa ovat edelleen voimassa. On paljon näivettyviä keskustoja, joten tiedon tarve hyvistä käytännöistä on edelleen iso. Rahoituksen saaminen tällaiselle toiminnalle on vain entistä vaikeampaa. Etenkin julkisia varoja on lähes mahdoton saada.

Nykykeskusteluun ilmastonmuutoksen vaikutuksista, energiatehokkuudesta, autottomuudesta voisi ehkä syöttää näkyvämmiin ajatuksen kävelykeskustoista.

Hannu Hakala Hotelli- ja ravitsemisalan yrittäjiliitto ry.

Hotelli- ja Ravitsemisalan Yrittäjiliiton, sittemmin Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry:n asiamies Hannu Hakala.

Saavutus:

Keskustelun herättäminen mm. keskustapalkinnon avulla.

Haaste:

Edelleen sama missio: saada keskustat eläviksi.

Uhka:

Toiminnalle ei löydy rahoitusta.

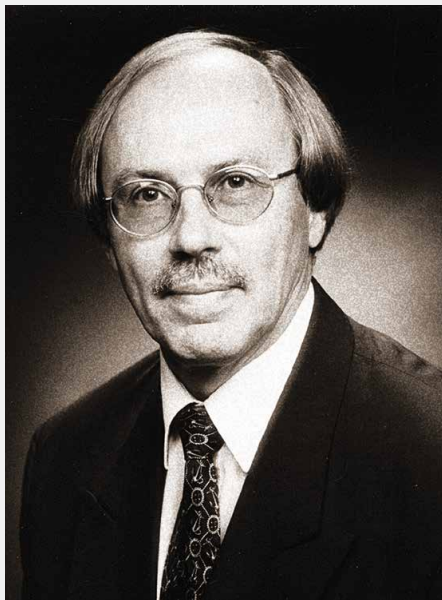

Vuosikonferenssi 2000 Tallinilla.

Vuosikonferenssi 2002 Lahdessa...

...ja iltaristeily

”Kauppakamareilla on suuri intressi kaupunkisuunnittelun onnistumisessa”

Helsingin kauppakamarin eläkkeellä oleva johtaja Tapani Kasso.

Tapani Kasso oli ollut jo pitkään jäsenenä Ruotsin Föreningen Förnya Stads kärnan -yhdistyksessä ja varsin otettu sen materiaalista.

Edustin Helsingin kauppakamaria kymmenen vuotta sitten, sitä ennen olin Keskuskauppakarissa. Kauppa yhdyskuntasuunnittelussa –niminen julkaisusarja oli käynnistetty 1974, ja sen julkaiseminen jatkui Keskuskauppakamarin työryhmän puitteissa viisivuotisjaksoina aina vuoteen 1992 saakka, kun siirryin Helsingin kauppakamariin. Olin koko ajan työryhmän jäsen, sihteeri tai puheenjohtaja.

Helsingin kauppakamarin puitteissa julkaisimme yhden viisivuotisjulkaisun, sitten vastuu siirtyi Kaupan Keskusliitolle. Tässä on pääsyy siihen, miksi itse ja miksi kauppakamari oli mukana.

Kauppakamarin tehtäviin kuuluu edelleenkin alueuunnittelu ja eri toimialojen toimintaedellytysten edistäminen. Kauppakamarit ovat tästä syystä elinkeinoelämän keskeisimpiä alueellisia vaikuttajia yhdyskuntasuunnitteluun liittyvissä kysymyksissä. Itse olin myös erikoistunut nimenomaan kaupan kysymyksiin.

Ulkomaisten esimerkkien valossa näytti aiheelliselta tehostaa kaupan ja kaavoittajien välistä yhteistyötä ja etsiä keinoja kaupunkikeskustojen ilmeen ja vetovoiman kehittämiseksi alkaneen suurmyymäläkehityksen vastapainona.

Kauppakeskuskierroksella. Vuorossa Iso Omena.

Pyrimme eri osapuolten yhteistyön kehittämiseen ja asiantuntemuksen lisäämiseen asioissa, jotka liittyivät kaupan toimintaperusteisiin sekä sijoittumiseen.

EKK:n alku oli aika sekava. Esiin tuli moniakin yhdyskuntasuunnitteluun liittyviä ristiriitoja sekä yllättäviä intressejä päästä dominoimaan julkisuutta ja todistamaan omaa näkemystään.

Kauppakamarin asema ja menestymisen mahdollisuudet kaupunkisuunnittelussa ovat pitkälti riippuvaisia viranomaisten halusta toimia yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa. Samoin viranomaisten halusta käyttää jo olemassa olevia, valmiita asiantuntijaelimiä. Suomessa on ongelmana se, että jos jollakin taholla on jotain annettavaa, se pitää heti kopioida omaan organisaatioon. Sillä tavalla heikennetään kansantalouden tuottavuuskehitystä ja lisätään päällekkäisyyttä ja kustannuksia.

EEK:n toiminnan saavutuksista, haasteista ja uhkista en osaa sanoa, koska en ole osallistunut yhdistyksen toimintaan enkä seurannut sen vaiheita perustamisjaksoa lukuun ottamatta.

Tapani Kasso

Tapani Kasso

Päivittäistavarakauppa ry:n toimitusjohtaja Osmo Laine.

Elävä Kaupunkikeskusta panostaa kaupunkikuvan kehittämiseen.

”Citylogistiikka ja kaupunkikuva-asiat kiinnostavat kauppaa”

Osmo Laine edusti useita kaupan järjestöjä yhdistyksen perustamisen aikoihin. EKK:ssa hän on vetänyt keskustojen turvallisuus ja citylogistiikka -hankkeita.

”Pyörittelin monia kaupan eri toimialoja 1980-luvun lopulta laskien. Ympäristöasiat kaupan näkökulmasta ovat kuuluneet työhöni jo aivan aikojen alusta. Toimin Kaupan Keskusliiton varatoimitusjohtajana ja johdin ensin tukkukaupan eri toimialoja, sitten Rautakauppayhdistystä, Tavaratalokauppayhdistystä ja Erikoiskaupan Liittoakin Päivittäistavarakauppayhdistyksen rinnalla niihin aikoihin, kun kaupunkikeskustojen kehittäminen nousi keskusteluun.

Piti edustaa erikoiskaupan näkökulmaa ja keskustella aukioalojaista. Toisaalta siitä rakennetaanko keskustojen ulkopuolelle isoja market-

teja. Minun piti huolehtia kaikkien intresseistä. Aina eri hattu ja sulka. Jakomielinen tilanne jatkui 1997 saakka, jolloin siirryin edustamaan Päivittäistavarakauppa ry:tä.

Elävä Kaupunkikeskusta –yhdistyksen olen itse suhtautunut avoimen kiinnostuneesti. Halusin perustamisvaiheessa, että keskustelua käydään juuri edellä mainituista tärkeistä asioista. Silloinhan keskustelu virisi yhdyskuntarakenteen eheyttämisestä. Oli kaikenlaisia näkökulmia ja tavoitteita. Yhteisenä tavoitteena nähtiin kaupan toimintaedellytysten parantaminen kaupunkikeskustoissa. Mutta oli sellaistaakin pelkoa

aisittavissa, että EKK:sta muodostuisi tavaratalojen ja hypermarketien vastainen rintama.

Tavaratalot olivat alun pitäen puolustuskeinillä, mutta alkoivat pian asettaa omia tavoitteitaan yhteiselle keskustelufoorumille. Esiin nostettiin liikenne ja huoltokysymykset ja tietenkin paikoitus. Sitä mukaa kun konkreettisia kysymyksiä on alettu käsitellä, esimerkiksi nyt kaupunkivasuosituksen laadintaa, edustamani tavaratalotoiminnan kehittäjät ovat yhä kiinnostuneempia yhteistoiminnan ja keskustelun jatkamisesta.

Osmo Laine Päivittäistavarakauppayhdistys ry.

Saavutus:

Toiminut keskustelun avaajana.

Haaste:

Mahdollisuus päästä valtakunnalliseen suositusastoon.

Uhka:

Toistetaan samoja teemoja.

”Toimiminen Elävä Kaupunkikeskusta ry:ssä on tuonut minut lähemmäksi erikoiskaupan arkea.”

Tiina Oksalan arvio on, että Elävä Kaupunkikeskusta ry syntyi todella nopeasti, niin nopeasti kuin yhdistyslaki salli.

Erikoiskaupan Liiton toimitusjohtaja Tiina Oksala tuntee Elävä Kaupunkikeskusta ry:n kaikki tähänastiset vaiheet.

Piilevä tarve kehittää uusia toimintaympäristöjä oli iso. Kymmenen vuotta sitten esimerkiksi kävelykatu ei suinkaan ollut kauppiaille selvä tavoite. Kilpailun kiristyminen kuitenkin pakotti kehittämään uudenlaisia toimintaympäristöjä. Haluttiin mahdollistaa kaikenlainen elävä toiminta, jotta ihmiset tulisivat ja pääsisivät kauppoihin.

Yhdistyksen perustajakonklaavi kutsuttiin siis koolle. Kutsuja oli Erikoiskaupan Liiton Yhdyskuntasuunnitteluryhmä. Samoihin aikoihin keväällä 1997 liitto kokosi neuvottelupäivilleen Jyväskylään suuren ryhmän keskeisiä vaikuttajia keskustelemaan keskustojen kehittämisestä sekä valtakunnallisen kaupunkikeskustayhdistyksen ja kaupunkikeskustan johtamiskoulutuksen synnyttämisestä Suomeen. Tavoitteita

olivat miellyttävä asiointiympäristö, kannattava kauppa ja menestyvät palvelut, arvonsa säilyttävät kiinteistöt, sujuva liikenne, pistäytymispaidat ja elävä kaupunkikulttuuri.

Kukoistava keskustakauppa oli tavoitteena selkeästi yhdistävä tekijä kaupan keskuudessa. Kaupan keskusliikkeilläkin oli intressi sijoittua keskustoihin. Yhtä mieltä oltiin siitäkin, että jonkinlainen tori pitää olla tapahtumille. Kuntien tehtäväksi nähtiin järjestää puitteet ja rahoitusta kehittämiselle. Kiinteistöjen puolestaan tuli huolehtia siitä, että liikeympäristö on kunnossa ja tarjonta monipuolista. Siis yhteispelin paikka.

Syy siihen, että meillä oli kiire toimia, oli havahtuminen keskuksista uhkaavaan rapistumiseen ja kaupan siirtymiseen ”pelloille”. Samaan aikaan valmisteltiin kaupan sijoittumista ohjaavaa maankäyttö- ja rakennuslakia, joka tuli voimaan kuitenkin vasta 2000. Oli tärkeää tehdä jotakin positiivista keskustojen vetovoiman parantamiseksi ja erikoiskaupan toimintaedellytysten varmistamiseksi.

Saimme idean yhdistyksen perustamiseen Ruotsista, jossa kauppiasliitto oli aloitteentekijä. Oma konklaavimme kokoontui monta kertaa ja valmisteli yhdistyksen perustamisen. Tieto yhdistyksestä ja sen kaavailusta toiminnasta otettiin kiinnostuksella vastaan. Usealta taholta otettiin yhteyttä. Meillä oli puhelimitse kuumina. Halukkaita hallitukseen oli jo tuolloin enemmän kuin tuoleja tarjolla.

Perustettavan Elävä Kaupunkikeskusta ry:n ensimmäisen vuoden toimintabudjetti oli iso: jäsenmaksujen piti tuottaa 50.000 euroa, ministeriöiden tuki oli 50.000 euroa ja seminaarien tuotoksi arvioitiin 3500 euroa. Muilta osin kuin jäsenmaksujen osalta arvio toteutuikin. Jäseniä saatiin ensimmäisenä toimintavuonna puolensataa, mikä oli puolet tavoitteesta. Muutamana ensimmäisenä vuonna kauppa- ja teollisuusministeriö ja ympäristöministeriö olivat merkittäviä toiminnan rahoittajia.”

Guggenheimin taidemuseon terassilla 2006.

Yhdistyksen opintomatalla Bilbaossa 2006.

Yhdistyksen toiminta lähti vauhdikkaasti käyntiin heti perustamiskokouksesta lähtien ja kiinnostus keskustojen kehittämiseen on ollut kiitettävää koko yhdistyksen kymmenvuotisen historian ajan.

Paljon on saatu aikaan eri osapuolten hyvällä yhteistyöllä ja innostuksella, joka näkyy niin yhdistyksen toiminnassa kuin keskustojen kehittämishankkeissa ympäri Suomen. Paikalleen ei kuitenkaan saa jäädä, vaan keskustat elävät ja muuttuvat.

Saavutus:

Elävä Kaupunkikeskusta –yhdistyksen perustaminen ja kolmikan-tayhteistyön käynnistyminen.

Haaste:

Pienet keskustat mukaan!

Uhka:

Kunnat eivät panosta riittävästi keskustojensa jatkuvaan kehittämiseen.

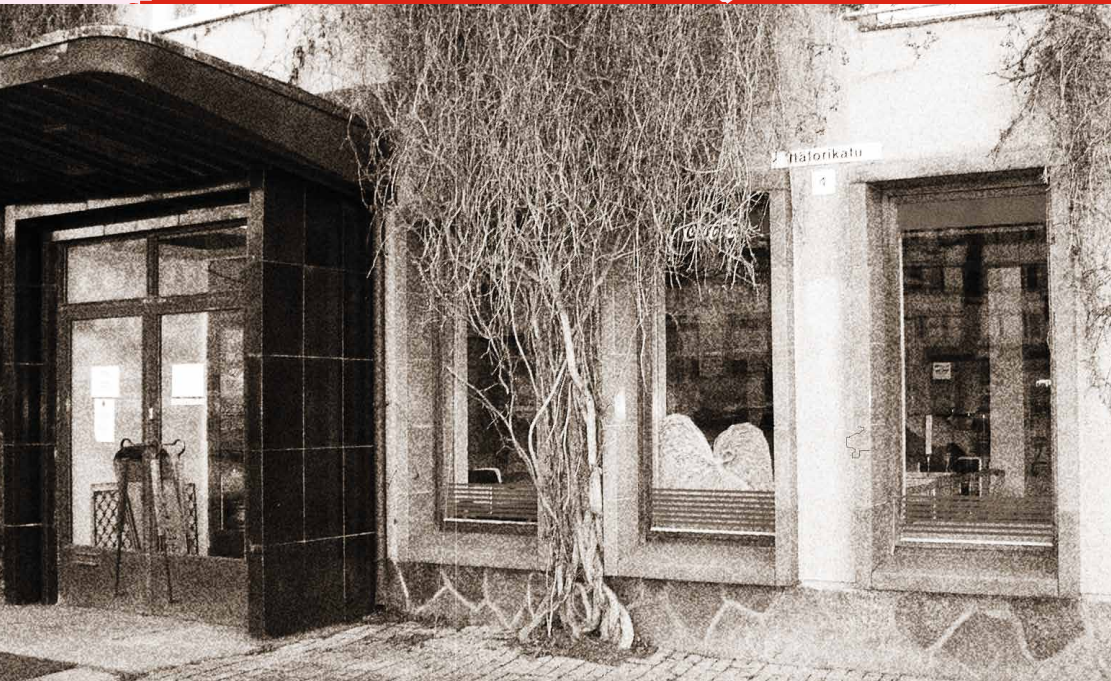
Tiina Oksala-Leino

Erikoiskaupan liitto ry.

Kaupunkielämää uudistuvassa keskustassa 1998

Ensimmäinen kaupunkikeskustakonferenssi ”Kaupunkikulttuurin uudet suurat” Kouvossa keväällä 1998 keräsi ennätysosanoton, yli 200 kiinnostunutta ja sai runsaasti julkisuutta. Neljäs vuosikonferenssi oli 2001 myös Kouvossa.

Pienissä kaupungeissa jopa arvokennukset voivat olla tyhjiään. Kehittämiselle olisi tilaus.

”Löytäisin sijoittajia Oulun Rotuaarille, Jyväskylän Kauppakadulle ja Porin Promenadille - Tapiolaan ja Tikkurilaan sen sijaan en”.

Kiinteistösijoittajan silmä näkee elävällä kävelykadulla ikuista kysyntää, sanoo kansainvälistä kiinteistökauppaa harjoittava Tapani Piri.

Suomen Kauppakeskuyhdistys ja RAKLI lähtivät mukaan Elävä Kaupunkikeskusta –yhdistystä perustamaan, koska tuolloin oli kovia paineita lainsäädännöllä ohjata kaupan, kauppakeskusten ja vähittäiskaupan sijoittumista. Tarkoitus oli tuolloin säätää laki, joka estäisi kauppiaita toimimasta omien intressiensä mukaisesti. Mielestämme se oli väärä tapa hoitaa asioita, ei tuntunut oikeudenmukaiselta eikä tehokkaalta.

Muistan, että pohdimme mitä voisi tehdä hyvien asioiden eteen. Tällainen hyvä asia on esimerkiksi elävä, toimiva kaupunkikeskusta. RAKLilla oli omaisuutta kiinni keskuksissa. Oli loogista, että toimimme niin, että kiinteistöjen arvo säilyisi. Kiinteistöjen omistajien intressi on ajaa eteenpäin asioita niin, että kiinteistövarallisuus on hyvässä käytössä.

Halusimme aitoa vuoropuhelua julkisen hallinnon ja kauppiaiden ja kiinteistönomistajien välille. Itse poistuin Elävä Kaupunkikeskusta –kuvioista jo 1990-luvulla. Mieleeni on jäänyt, että yhdistys kokosi aika hajanaisia hankkeita eri kaupungeista pitämään yhteyttä keskenään. Jos yksikin seminaari aiheutti edes yhden ahaa-elämyksen jossain, on homma mielestäni kannattanut.

Keskustojen tilanne ei mielestäni Suomessa juurikaan ole kehittynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana. Hampaattomia Tapioloita ja Tikkuriloja on liikaa. Paikalliset asukkaat pystyvät panemaan full stopin kehittämiselle ja jarruttamaan ja vesittämään hyvätkin yritykset.

Keskustoja kehitettäessä on monenlaista ristivetoa eri intressiryhmien välillä, vähän samalla tavalla kuin EU-hallinnossa. Kiinteistönomistajien intressit on lyhyitä. Kenelläkään ei tunnu olevan halua ja intressiä vetää yhteistoimintaa ja resurssoida kehittämistä.

Tapani Piri Suomen Kauppakeskuyhdistys

RAKLI:n markkinointipäällikkö, Kauppakeskuyhdistyksen entinen toiminnanjohtaja, nykyisin kiinteistösijoitusyhtiö Jones Lang LaSalle Finlandin toimitusjohtaja Tapani Piri.

Saavutus:

Aito vuoropuhelu.

Haaste:

Monen intressiryhmän ristiriidi.

Uhka:

Veturi puuttuu, toiminta kuihtuu pois.

”Meillä ympäristöministeriössä oli alkanut moderni elämä. Olimme paljon yhteyksissä kenttään”

Elina Raatikainen kertoo, että ministeriön väki panosti avoimeen suunnittelu yhteistyöhön.

Ympäristöministeriön eläkkeellä oleva yliarkkitehti Elina Raatikainen.

Jyväskylä oli ensimmäinen, Vaasa toinen, joka oma-aloitteisesti kaveerasi ruotsalaisten kanssa. Ruotsalaisilla oli paljon annettavaa meille suomalaisille. Keskustelukulttuuri oli siellä aivan toista luokkaa kuin meillä. Siellä porukan jäsenet aina onnistuttiin sitouttamaan päätysfoorumiin. Näin löydettiin yksimielisyys. Sitä paitsi, kuuleminen vasta uutta olkin, kuuleminen ja asukkaiden ja asiakkaiden päästäminen vaikuttamaan.

1980-luvulla perustettiin pohjoismainen ryhmä, johon osallistui kaavoitustoimen päälliköitä. Puhuttiin ruotsia. Ystävystyttiin. Kerran vuodessa kokoonnuttiin, elokuussa.

Yhteistyö laajeni muillakin kuin päällikkötaasoilla. Maaperä kaupunkikeskustojen kehittämisyhdistykselle syntyi tämän yhteistoiminnan pohjalta. Keskustelun avaaja oli kaavoitusosaston päällikkö **Mikko Mansikka**. Toinen vaikuttaja kaavoitusta koskevassa pohjoismaisessa yhteistyössä oli lainsäädäntöneuvos **Lauri Nordberg**. Helsingin kaavoittajat pääsivät ulkomaille, ja uusimmat virtaukset levisivät myös heidän kauttaan. Arkkitehtiliitto SAFA oli yksi tiedon levittäjistä.

Säilytimme ikioman tyylimme, mutta saimme myös tuulahduksen pohjoismaisista virtauksista.

Ilkka Halinen Jyväskylässä ja **Hannu Vuolteenaho** Vaasassa olivat näiden tuulahdusten ensimmäisiä soveltajia kaavoituksessa. Tuli muotiin käyttää ruotsalaista konsulttia: **Arne Nedstamia**. Hänen opeissaan vaikuttavinta oli se, että kehittämisessä päästään heti alkuun.

Suomessa keskustat olivat hirveässä kunnossa. Sotakaan ei ollut kaukana, mutta se ei yksin selittänyt, miksi minkäänlaista tasoa ei ollut saavutettu.

Oli kuitenkin kaupunkia, joissa keskustoja kehitettiin. Kävin useita kertoja Jyväskylässä. Ne olivat antoisia käyntejä. Jyväskylässä toteutettiin yhteistyötä kauppiaiden kanssa. Aikaisemmin olin joka kesä ajanut Jyväskylän keskustan läpi. Voi miten mukavalta tuntui, kun keskustaan laitettiin kävelyalue! Jyväskylä levitti innostusta, siellä kävi moni ihmettelemässä nopsaa toimintaa. Sitä paitsi, jyväskyläläisistä itsestään paisui innostus ja ylpeys. Erityisesti muistan, miten **Ilkka Halinen** ja **Ari Forsberg** esittelivät uupumatta kävelyaluetta kaikille kiinnostuneille.

Pohjoismaista kävelykeskustaa.

Kävin monissa kaupan tilaisuuksissa, joissa **Guy Wires** piti alustuksia keskustoista kauppapaikkoina ja elinkeinoelämän edellytyksistä kaupunkisuunnittelulle. **Osmo Laineen** kanssa oli mukava matkustaa. Minun piti käydä ympäristöministeriön lähettillään paljon kentällä, Osmo edusti tuohon aikaan kaupan kahta suuntaa.

Kun Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistys sitten oli perusteilla, kävimme puheenjohtajaksi pyydetyn **Pekka Kettusen** kanssa pyytämässä ministeri **Pekka Haavisto**ta rahaa. Kettunen oli niin vakuuttava, että Haavisto sulki. Ei kysymystäkin minkä verran rahaa piti saada. Kettunen nosti asiamme aivan uudelle tasolle ministeriössä ja julkisuudessa.

Elina Raatikainen

Elina Raatikainen

Arkkitehti Mikko Heikkilä ja kaupan tutkija Tuomas Santasalo kiersivät 1990-luvulla pohjoismaisia kävelykeskustoja ja ympäristöministeriö julkisti aiheesta raportin.

“Laman aikana ei ollut muuta tekemistä, niinpä lähdin hasardiin kiertämään pohjoismaisia kävelykeskustoja.”

Tuomas Santasalo valmisteli ensimmäisen Elävä Kaupunkikeskusta –konferenssin ja veti toiminnanjohtajatapaamisia jo yhdistyksen perustamisen aikoihin.

Kaupan tutkija Tuomas Santasalo, Santasalo ky

Kiersimme **Mikko Heikkilän** kanssa Ruotsissa ja Tanskassa. Selostimme sitten kokemuksiamme monissa Suomen kaupungeissa. Suunniteltu lehtiartikkeli paisuikin raportiksi Pohjoismaisista kävelykaduista. suurten ja pienten keskustojen kävelyalueista. Teimme myöhemmin vastaavan raportin myös Suomesta. Näiden pohjalta lähdimme vettä ympäristöministeriölle Parempi kaupunkikeskusta –projekti, joka hyödynsi raporttiamme.

Suomessa ajateltiin, että kävelykatu ei sovi meidän oloihimme. Ajatelin itsekin, ettei se sovi. Meidän kokeilumme olivat onnettomia tekeleitä verrattuna Tanskaan. Kun olin nähnyt, miten tanskalaiset ja monet ruotsalaiset kadut vilkastuttivat kauppaa, aloin miettiä meille sopivia ratkaisuja ja ideologiaa niiden takana.

Tunsin Porin, Tammisaaren ja Helsingin "Roban" kävelykatokokemuksia. Tein tutkimuksen kävelykatujen toimivuudesta ja miksi "Roba" ei toimi. Kiertueeltani ja tutkimuksistani sain runsaasti uusia ajatuksia siitä, millainen on hyvä keskusta.

Selvisi, että Ruotsissa toimi kaupunkikeskustayhdistyksiä, esimerkiksi Jönköpingin På Stan. Jönköpingin keskusta oli muuttunut lyhyessä ajassa autoista unholasta vilkkaaksi kohtaamis- ja kauppapaikaksi. Ihmiset, jotka olivat mukana På Stan –toiminnassa olivat valtavan innostuneita. Siellä kävi vilkas kokemuksenvaihto, ja esimerkiksi levisi useita teitä. Varsinkin **Arne Nedstam** ja **Matti Mare** toivat Suomeen ruotsalaista mallia. Itse etsin suomalaista.

Kaupunkikeskustojen toiminnanjohtajat tapaavat vuosittain ammattikuntana.

Kolmikantamallin – kaupunki, kiinteistöt, kauppa – tuominen Suomeen vaati valtakunnallisten toimijoiden vakuuttelua. Kaupungeissa myös vallitsi "ensin pitää hoitaa perusjutut" -ajattelu. Vaikka kaupunki- virkamiehet olivat tietoisia keskustaudistuksen mahdollisuuksista, päättäjät jarruttivat.

Tulin mukaan perustamaan Elävä Kaupunkikeskusta –yhdistystä Erikoiskaupan Liiton yhdyskuntasuunnittelun ryhmän kautta. Olin jo tuohon aikaan ollut mukana perustamassa keskustayhdistyksiä tai valitsemassa keskustan toiminnanjohtajia, isäntiä ja emäntiä Kouvolan, Imatran ja Kaajanin kaupungeissa. Keskustajohtajia toimi jo Lahdessa, Oulussa, Joensuuissa, Porissa, Pietarsaareissa, kun kattojärjestö perustettiin.

Tuomas Santasalo

Tuomas Santasalo ky.

Jyväskylässä pidettiin ensimmäinen toiminnanjohtajien valtakunnallinen tapaaminen keväällä 1997. Vedin sittemmin näitä tapaamisia yhdessä EKK:n toiminnanjohtajan kanssa. Valmistelin myös Kouvolan 1998 konferenssin ohjelman Manski ry:n ja kaupungin kanssa. Olen ollut valmistelemaan yhdistyksen kolme vuosikonferenssia.

Saavutus:

Hyviä malleja ja esimerkkejä on jo olemassa.

Haaste:

Saada toiminnanjohtajille työskentelyresurssit.

Uhka:

Tyydytään kompromisseihin.

Jyväskylän kävelykeskusta on onnistunut.

”Kehitin Jyväskylän keskustaa ensin konsulttina, sitten vasta kaupunginjohtajana”

Pekka Kettunen osallistui Jyväskylän vuosinaan kaupungin keskustan kehittämiseen ja toimi Elävä Kaupunkikeskusta ry:n puheenjohtajana ensimmäiset kaksi toimintavuotta.

Kaupunkisuunnittelun historia on minulle tuttu. Osallistuin 1970-80-luvuilla Puu-Rauman pelastusoperaatioon.

Liikennesuunnitteluseura ry:n puitteissa, jonka puheenjohtaja ja perustajajäsen olin, jo arkkitehdit, insinöörit, juristit ja kauppiat kohtasivat hedelmällisesti. Seura järjesti ensimmäisen asiantuntijamatkan Ruotsiin. Teimme kymmenenä vuonna peräkkäin retket eri puolille maailmaa kävelykeskustoihin. Meitä oli noin 20 henkeä ympäri maata, jotka kävimme Saksassa, Hollannissa, USA:ssa, Neuvostoliitossa. Kävelykeskustat tulivat suurelta osin tämän seuran ansiosta Suomeen. Kauppiat ja liikelämä vastustivat niitä aluksi ankarasti. Euroopassa puolsivat.

Keravalla olin kaupunginjohtajana, ja sinne toteutui pikku patkka kävelykatua. Tämä alkio piti myös kattaa, mutta suunnitelma ei mennyt poliittisesti läpi.

Jyväskylässä voikukat kasvoivat asfaltin läpi, kun Kauppakadun muuttaminen kävelykaduksi saatiin 1995 budjettiin. Suomessa ei ymmärretty kaupungistumista. Julkinen valta ei myöskään seurustellut kiinteistönomistajien eikä kauppiaiden kanssa. Ilkka Halinen ja Timo Valta-kari kaupungin arkkitehteina alkoivat toteuttaa uudenlaista keskustelevaa kulttuuria.

Toinen huono asia silloisessa Suomessa oli, että laatua ei arvostettu. Jyväskylässäkin kaikki tehtiin vähän sinne päin. Keravalla kyllä arkkitehti osasi vaatia laatua, siellä verrattiin toteutusta ruotsalaisiin.

Jyväskylä on kaupunkirakenteellisesti ihana. Se vain koostuu arkkitehtonisesti rumista rakennuksista. Eri osat, mm "Halisen puistikko", tulevat vielä integroitumaan.

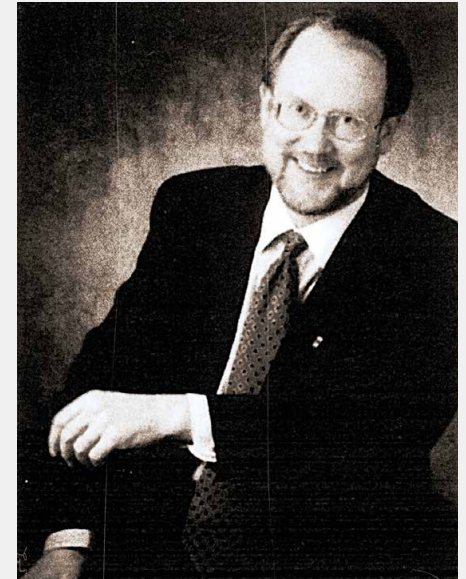
Keskustan kehittämisessä oli ja on kolme tärkeää asiaa:

- Keskustan pitää olla houkutteleva yrityksille ja asiakkaille.
- Jakeliikenteen pitää olla kunnossa, samoin pysäköinnin.
- Torin pitää olla mikroilmastollisesti oikeassa paikassa.

Keskustassa voi tavata tuttuja, mutta siellä voi myös olla tuntematon. Jyväskylässä muodostui tietynlaisia kantapaikkoja, joissa kokoonnuttiin. Nykyisin, kun asun Helsingissä, poikkean usein Ekbergin kahvilassa katselemaan ihanan näköisiä ihmisiä.

Oli luotava luova jännite liike-elämän ja markkinoiden/suunnittelun välille. Markkinat ovat tärkeä kehitysvektori. Jyväskylä oli ensimmäisiä kaupunkeja, joka otti teollisuudelta rahaa kehittämiseen. UPM oli hyvä kumppani. Kaupungissa on myös maksimaalisesti lisätty keskusta-asumista. Urbaaniasuminen ytimessä antaa keskustalle lisäarvoa.

Minua pyydettiin Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistyksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi, jonkinlaiseksi näytöneekeriksi. Noihin aikoihin Osmo Soininvaara puhui, että fiksit, mukavat kaupungit menestyvät. Minä tulin kahdesta 'suuresta pienestä' kaupungista, Keravalla ja Jyväskylästä.

Pekka Kettunen, entinen Jyväskylän kaupunginjohtaja, nykyinen konsultti.

Saavutus:

Arkkitehtuurin ja kaupunkisuunnittelun arvostus on noussut.

Haaste:

On varauduttava väestön muuttamiseen pois.

Uhka:

Kiinteistöbisnes ei ole varautunut muutokseen, rakennuksia puretaan jopa puistoiksi.

”Sain puhuttua vakuutusyhtiöt luopumaan paraatipaikoista, jotta vähittäiskauppa pääsi tilalle.”

Kiinteistöliiton eläkkeellä oleva toimitusjohtaja Ukko Laurila.

Ukko Laurila visioi jo 1980 –luvulla miten elämä herää pieniinkin keskustoihin.

Olen nähnyt keskustojen alakulon Suomessa jo paljon ennen kuin keskustojen kehittämisestä kummemmin puhuttiin. Muistan esimerkiksi Seinäjoen Vekseliakion. Maailmalla näin, että muutkin kuin esimerkiksi Tukholman keskusta, saivat tuloksia aikaan nopeasti, kun kehittämistoiminta aloitettiin.

Nykyisin Helsingin ”Espalla” on kiva olla. On levennettyjä jalkakäytäviä, on kauniita kunnostettuja valaistuja rakennuksia, hienoja kauppia, kaikenlaista liikennettä – kaiken kaikkiaan elämää ja laatua. Kuitenkin muistan pankkien ylivallan täälläkin, missä nyt kivijalkojen kynnykset ovat madaltuneet.

Uskonsa menettäneitä on edelleen paljon. Väitän, että pieni kaupunki, joka ei usko keskustaansa, ei usko itseensä.

Toimiessani Vähittäiskaupan Keskusliiton toiminnanjohtajana 1980 –luvulla keskusteltiin keskustojen elävöittämisestä ja myös toteutettiin näyteikkunakilpailuja. Liikkeiden haluttiin avautuvan kadulle.

Matkustaessani näin, miten keskustat olivat kuolleet Amerikassa. Keskustoissa ei ollut paljoa katsottavaa. Vastapainona näille keskustat elävöityivät Euroopassa.

Elävä Kaupunkikeskusta tutki Suomen torien tilanteen vuonna 2006. Kuvassa Viitasaaren torielämää.

Suomessa kaikki on suunniteltu jättiläisille. Kasvuvaraa on jätetty. Alueet, joille toiminta suunnitellaan ja rakennetaan, ovat laajentuneet. Ihmiset liikkuvat entistä suuremmalla säteellä. Näen huonona ilmiön kaupan ketjuuntumisen: kaikkialla on samanlaista. Sama juttu aina 200 kilometrin säteellä.

Tälle pitäisi tarjota vastapainoa pienissä kaupungeissa. Yrittäjät eivät saisi olla laiskoja. Pitäisi tarjota omaperäistä ja erikoistunutta, lähiruokaa ja oman tyylisiä tapahtumia. Tilakustannus ei usein ole valtava. Nykyajan ihmiset ovat halukkaita ostamaan: palveluja, laatua. Jos kaupunki keskustoiineen ei pysty tarjoamaan erityisyyttä, väki muuttaa pois. Erityisesti koulutettu väki karkaa. Matkailijoillakaan ei ole mitään syytä viipyä ja viihtyä.

Monin paikoin keskustojen rakennusoikeudet olisi tuplattava, vanhuksille luotava asuntoja, kaikille tapaamispaikkoja Joensuun Helmen tyyliin torin laidalle. Tämä malli sopii myös pieniin keskustoihin. Myös niissä niin nuoret kuin vanhatkin haluavat kokoontua. Kysyntää voi olla paikoin liian vähän, jotta palvelut kannattaisivat, mutta yritystä pitää silti olla. Kuolleita iltoja tai kuolleita tiloja ei kannata tarjota.

Elävä Kaupunkikeskusta –yhdistyksen ja Small Town Networks in Saarijärven seminaari osoitti, että kunnissa on osaamista ja pätevää väkeä. Pikkukaupungeissa omaksutaan uutta omatoimisesti, enää ei välttämättä edes tarvitse opastaa. Lapin matkailukeskukset ovat pian parhaita keskustoja.

Itse toimin nykyisin Viitasaaren yrityskummina, jos vaikka neuvojani tarvitaan.

Saavutus:

Helsingin keskusta on yksi Euroopan hienoimmista.

Haaste:

Kiinteistöjen tuotosta osa pitäisi käyttää alueen kohentamiseen.

Uhka:

Aivovuoto.

Elävä kaupunkikeskusta -palkinnot

Lehdistöiedotteet:

15.11.1999 Kajaani

Kajaanin keskusta on uudistunut dynaamisimmin Suomessa

"Keskustauudistuksen toteutus Kajaanisä on dynaaminen ja omaleimainen. Kajaanisä on tapahtunut nopealla aikataululla poikkeuksellisen myönteinen muutos. Tämä on edellyttänyt selkeitä yhteisiä tavoitteita ja ennakkoalojen heittämiä roskapoppaan. Uudistusyö on koonnut laaja-alaisesti voimat niin kaupungin puolelta kuin yritysistä bedelmälliseen yhteistyöhön. Tunnetaan on toteutuksessa mukana. Vetiät ovat olleet sikeitä, kukaan ei ole pommillut ja työ on toteutettu yksinkertaisella organisaatiolla. Kajaanilaiset ovat osuneet asian ytimeen. Tässä tukkimotarinasä kaikki loksauti kohdalleen."

Arvoon päätyi valtakunnallisen Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistyksen asiantuntijoista koostuva raati tutustuttuaan keskustojen kehittämisprojekteihin kautta maan.

Muodonmuutos Raatihuoneentorilla

Vielä vuonna 1996 Raatihuoneentori oli ajoneuvoliikenteen valtaama katu. Liiketilat torin varrella ammottivat tyhjinä. Kävelykadun edellytykset tutkittiin ympäristöministeriön Parrempi kaupunkikeskusta -projektin puitteissa. Muutostyöt alettiin perustamalla keskustan kehittämisen ohjauksryhmä, johon tulivat mukaan kaupungin lisäksi kiinteistönomistajat ja keskustan yrittäjät.

Ensimmäisten katutapahtumien aikana Raatihuoneentori oli vielä risteysaluetta. Tapahtumien järjestäminen lisäsi heti liiketilojen kysyntää, ja alue vilkastui. Liiketilat ovat sitä pitäen yhtä lukuun ottamatta olleet käytössä. Tarvittavat liikennejärjestelyt ja kaavamutokset hoidettiin rivakasti.

Raatihuoneentorin rakentaminen kadusta tapahtumatoriksi käynnistyi toukokuussa 1998 ja torin avajaisia vietettiin lokakuussa samana vuonna. Tori sai uudet pintamateriaalit, valaisimet, vesiaheet ja muut kalusteet. Puita istutettiin ja torille nousi esiintymiskatos.

Keskikaupungilla on tähän mennessä järjestetty tapahtuma 2-16 taitin kuukaudessa. Tapahtumia ja koko keskustauudistusta vauhdittamaan perustettiin Kajaanin Kaupunkikeskustayhdistys ry, jonka toimintaan osallistuvat kaikki tärkeät vaikuttajayhteisöt.

Kajaanissakin vasta väitulos

Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon raati mielestä Kajaanin Raatihuoneentorin uudistus on esimerkiksi toteutuksesta, jota on hyvä jatkaa.

"Kajaanin kokemus käy kouluesimerkistä monelle Suomen kaupungille, jotka kehittävät hankalia liikennepaikkojaan toimivammaksi osaksi keskustaa. Kajaanilaisten työllä on ollut selkeä nopea aikataulu. Mittakaava on onnistunut. Mitä pienempi keskus, sitä suurempi syy on lähtee kehityksessä liikkeelle avan ytimeä. Saavutettu tulos on välietappi, joita kaupunkilaiset kaipaavat jaksakseen olla mukana ja uskoa suunnitelmien toteutumiseen. Palkinnolla halutaan kannustaa jatkamaan yhteistä kehitystyötä", raadin puheenjohtaja, Suomen Kuntaliiton yllärikitehti Ritva Laine toteaa. "Nyt Raatihuoneentorista on tullut ihmisille PAKKA."

Keskustan kehittämissankkeille katujulkisuutta

Elävä kaupunkikeskusta -palkinto myönnetään vastedes vuosittain hyvin perustelluille laadukaille keskustaa elävöittäville ideoille tai toteutuksille, joiden tulos on mitattavissa vilkastuneena keskustaelämänä.

Nyt ensimmäisellä kierroksella palkintoa tavoitteli seitsemän keskustan uudistushanketta. Katsaessaan keskustat palkintoraati kiinnitti arvioissaan huomiota kehityshankkeen arvoon uuden idean tai toteutuksen esilletoijana. Hankkeeseen liittyvät fyysiset ratkaisut arvioitiin toiminnallisesta ja esteettisestä näkökulmasta. Hankkeen painoarvo keskustan vetovoimaan lisäjäinä punnittiin. Lisäksi arvioitiin idean tai toteutuksen paikallinen ominaisuus.

Palkintosumma 10.000 mk luovutetaan kajaanilaisille Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistyksen vuosikokouksessa 19. marraskuuta Kuntatalolla Helsingissä. Kajaanilaisten toivotaan hankkivan summalla hankkeelleen "katujulkisuutta".

Palkintoraati

Puheenjohtaja Ritva Laine,	Suomen Kuntaliitto
Sihteeri Marjukka Kulmanen,	Elävä Kaupunkikeskusta ry
Suuret kaupungit Raimo Airamo,	Lahten kaupunki
Pienet kaupungit Jukka Moilanen,	Harjavaljan kaupunki
Kiinteistönomistajat Keijo Pennanen,	SOK Kiinteistöt
Elinkeinoelämä Hannu Hakala,	Suomen Hotelli- ja Ravintolaliitto
Suunnittelijat/konsultit Matti Mare,	Keskustakeitys Oy

30.11.2000 Lahti

Lahten keskustaprojekti on vuoden 2000 Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon voittaja

"Upea pitkäjänteinen projekti, jossa kaupunki on panostanut omaansa, yrittäjät ja kiinteistönomistajat ovat mukana ja jatkokehitys on selkeästi hallinnassa", toteaa valtakunnallisen Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon raati Lahten keskustaehitys ry:n ja kaupungin yhteistyöstä. Raatiin kuuluu kaupunkien, kiinteistönomistajien ja kaupan edustajia.

Raadin arvon mukaan Lahten keskustan ilmeen kohentaminen ja palvelutarjonnan ja kaupan sisällöllisen kilpailukykyä parantaminen näkyi vireänä toimintana, joka palvelee kaupunkilaisten viihtymistä ja vähittäiskaupan ja palvelujen kannattavaa toimintaa. Koko keskustan ydinalue Aleksanterinkadun varrella toimii ja kehittyi edelleen monipuolisena ja kaupunkimaisena kokonaisuutena.

Kehitystyöhön on osallistunut 300 yritystä ja kiinteistönomistajaa, lähes kaikki keskustassa toimivat. Erityinen merkitys on ollut keskustaisännällä, joka on sukkuloinut keskustassa "tangattomana lennättimänä".

Lahten keskustaprojektissa mittasuhteet ovat kohdallaan. Keskustan kehittäminen on ollut Lahdessa osa koko kaupungin rakennetta ja vetovoimaisuutta koskevaa suunnittelua ja toteutusta. Hanke ei ole rajoittunut vain ydinkeskustan kehittämiseen, vaan se on saanut tukeksen kävelyetäisyydellä olevan Ankkurin asunto- ja ranta-alueen. Ankkurin alue tukee poikkeuksellisen hienolla tavalla keskustaa ja luo Lahdelle uudenlaista imagoa, joka heijastuu myös keskustaan. Lahti olisi voinut toimia toisinkin rantansa suhteen.

"Vaikka kasvun on kilutaissa Lahdessa, siellä heti huomaa olevansa yhdessä Suomen stadiissa. Lahti ei ole viraanmillaan sellainen kaupunki, jonka kehittäminen hyödyntää suuntaan oliisi helpoita. Lahden kokoisessa kaupungissa ulkopuolinen marketalue väistämättä syö keskustaa. Ilman keskustaprojektia koko kaupunki olisi leivillä."

"Lahti on Lahden näköinen yksityiskohtia myöten. Lahden näköinen stadi", raati kiteyttää. "Esimerkiksi pyöräiteimerkit ovat kaupungin omaa käsialaa."

Suuren kaupungin kehittämisessä on tietysti myös ongelmansa. Raati huomauttaa, että rautatieaseman seutu näyttää olevan vaikea kytkää keskustarakenteeseen.

Elävä kaupunkikeskusta -palkinto myönnetään nyt toista kertaa hyvin perustelluille laadukaille keskustaa elävöittäville ideoille tai toteutuksille, joiden tulos on mitattavissa vilkastuneena keskustaelämänä. Edellisellä kerralla sen sai Kajaani keskustaprojektin hyvästä yhteistyöstään Raatihuoneentorin alueen muuttamisessa tapahtumatoriksi. Palkinnolla Kajaani tekee "jotain kivaa lapsille": Kajaanin opettajankoulutuslaitoksessa on tekeillä tutkimus "Lasten leikki ja toiminta kaupunkikeskustassa".

Palkintoraati

Puheenjohtaja Ritva Laine,	Suomen Kuntaliitto
Sihteeri Marjukka Kulmanen,	Elävä Kaupunkikeskusta ry
Kaupungit Pirjo Honkanen,	Kajaanin kaupunki
Kiinteistönomistajat Keijo Pennanen,	SOK Kiinteistöt
Elinkeinoelämä Hannu Hakala,	Suomen Hotelli- ja Ravintolaliitto
Suunnittelijat/konsultit Matti Mare,	TP Keskustakeitys Oy

5.2.2002 Oulu

Laadukas ja monipuolinen keskusta meren rannalla sai vuoden 2002 Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon

"Oulun tori on ollut yksinäinen saareke, tuulta ja jäää. Nyt tori on tullut lähelle. Merittäällä ja Kiekin saarella on noussut Suomen mittakaavassa erittäin korkealaatuisia keskusta-asunusta. Asuntojen ja vierasastaman ansiosta torista on tullut elävä osa keskustaa. Vastaavasti asuminen nojaa keskustan palveluihin."

Näin toteaa valtakunnallisen Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon raati Oulun keskustan kehittämistyön harppauksesta Rotuaarilta rantaan.

"Oulussa on jo vuosia esioitu miltä modernin kaupungin keskustan tulee näyttää ja miten sen tulee palvella ja toimia. Oulun visiossa on painotettu paikallisia oloja. Toteutus on yksilöllinen ja tyylikä", raati tähdentää.

Elävä kaupunkikeskusta palkinnon raati korostaa valinnassaan Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistyksen arvomaailmaa: keskustojen kehittämisessä on kyse pitkäjänteisestä, johdonmukaisesta toiminnasta. "Oululaiset ovat tehneet kaiken kuin malliooppilaat".

Raati muistuttaa, että keskustoja kehitettäessä voi helposti myös mennä harhaan. Monissa kaupungeissa kuvitellaan, että keskusta kohennetaan "kerralla kuntoon" ja siinä se sitten onkin. "Iltauhu Oulun kaupunki on kunnioittanut keskustansa ja kohentanut sitä vaihe vaiheelta ja tällä tavalla kuorintun keskustansa parhaista puolista esiin ja käyttöön, toimimaan nykyajassa. Nyt vielä torin teatterin puolelleen laita kuntoon niin Oululla on todella syytä ylpeillä. Oulussa voi asua veden äärellä ydinkeskustassa".

Raati nostaa esiin yhteistyön kaupungin, kiinteistönomistajien ja elinkeinoelämän välillä. Yhteistyön toivuudesta kertovat useat parakaikin käynnissä olevat hankkeet mm. Arinan ja Teräksen tornilla. Toimiva keskusta on vetovoimainen myös uusille kaupallisille palveluille. "Sitä on osoituksena Stockan tulo Ouluun".

Kävelykatu Rotuaari on parissakymmenessä vuodessa ruhjautunut, mutta sitä ei Oulussa päästetä rapistumaan. Seuraavaksi tätä yhtä Suomen kuulusimmista kaupunkikaduja kohennetaan jälleen fyysisesti. Kaupunkitapahtumien näyttämö on jo laajentunut kävelykadulta torille. Torille suunnitellut kalusteet sopivat jatkossa myös Rotuaarille, joten kävelyalueen ilme tulee olemaan yhtenäinen.

Raati muistuttaa, että keskustan vetovoimaisuus on saavutettu työllä. "Aika tekee lauttua"

Nyt kolmatta kertaa jaossa oleva Elävä kaupunkikeskusta -palkinto myönnetään vuosittain hyvin perustelluille laadukaille keskustaa elävöittäville ideoille tai toteutuksille, joiden tulos on mitattavissa vilkastuneena keskustaelämänä. Palkintona on 2002 euroa ja katujulkisuutta.

ta. Edellisen kerran palkinnon sai Lahti keskustansa ilmeen kohentamisesta tehoisuna elinkeinoelämän ja kaupungin kesken. Ensimmäisen kerran palkinto myönnettiin Kajaani Raatihuoneentorin muodonmuutoksesta.

Palkintoraati

Puheenjohtaja Ritva Laine,	Suomen Kuntaliitto
Sihteeri Marjukka Kulmanen,	Elävä Kaupunkikeskusta ry
Kaupungit Raimo Airamo,	Lahten kaupunki
Kiinteistönomistajat Kristiina Koskiahon,	Kiinteistökesko
Elinkeinoelämä Hannu Hakala,	Suomen Hotelli- ja Ravintolaliitto
Suunnittelijat/konsultit Matti Mare,	TP Keskustakeitys Oy

3.2.2003 Kouvola ja Hämeenlinna

Kouvolalle Elävä kaupunkikeskusta -palkinto 2003, Hämeenlinnalle kunniamaininta

Valtakunnallinen Elävä kaupunkikeskusta -yhdistys on myöntänyt Kouvolalle kaupungin ydinkeskustan kehittämisestä vuoden 2003 Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon. Kunniamaininnan ansaitsi Hämeenlinna kunnostamalla Sibeliuksen synnyinkodin kaupallisen keskustan keitaaksi. Palkinnon ovat aikaisempina vuosina ansainneet Kajaani, Lahti ja Oulu. Palkinto - 2003 euroa ja "katujulkisuutta" luovutetaan Kouvolan kaupungintalolla 3.2. klo 10.00.

- Kouvolassa on oltu rohkeita ja urbaaneja jo useita vuosia, toteaa Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon raati, joka vertailee vuosittain keskustojen kehittämistoimia ympäri Suomen. Kouvolassa on toimiva ja palveleva kävelyalue, kun muualla Suomessa monesti vasta nukeitaan vastaavasta.

Yhteistoiminnasta etua kaikille osapuolille

- Kun Kouvolan kaupunki on käynnistänyt uudistustoimet ja vieny reippaasti bankkeitaan eteenpäin, myös elinkeinoelämä on saanut riittävästi signaalin sijoittuakseen tulevaisuuteen.

- Kouvolan kokemukset ovat laskettavissa myös kaupallisena hyötynä. Jokainen keskustan kehittämiseen sijoitettu julkisen panostus on tuottanut moninkertaisen yksityisen panostuksen. Palkinnon ansaitsevat siten myös ydinkeskustan liikkeet ja kiinteistöt, onhan Kouvolan Ydinkeskusta ry sijoittanut keskustan yrittäjät lähes satoprosenttisesti toimintaansa, raati toteaa.

Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistyksen toimintamallilla Suomessa toimivien kolmenkymmenen kaupunkikeskustayhdistyksen joukossa Kouvolan Ydinkeskusta ry on omaa luokkaansa.

- Valua yhdistys on kynnnyt pitkäjänteiseen kehittämistyöhön ja uskaltanut ottaa boitaakseen myös riskialttiita, ennen kokenematonta bankkeita. Ydinkeskusta ry on toimimallaan vahvistanut mielikuvaa asukkaiden ja siellä asioivien omasta kaupungista ja sen keskustasta, joka koetaan turvallisena ja hyvin palvelevana, arvioi raati.

- Yhdistys on panostanut asukasvihtyyteen ja tähän liittyen myös turvallisuuteen, järjestäen teemasta useita tilaisuuksia ja tehden aloitteita. Yhdistys on niinkään panostanut palveluiden monipuolistamiseen. Se on tuottanut yhteismarkkinointia ja useita tapahtumia, esimerkiksi muotinäytöksiä ja lauluittoja. Yhdistys on pystyttänyt kävelykadulle pyörä- ja lapsiparkit. Se myös pyörittää kadulla markkinapaikkoja ja hoitaa tontitoimintoja.

Kouvola kehittyi malliksi muille

- Kehittämisen polulla on myös sudenkuoppia. Keskustojen kehittäminen on pitkäjänteistä puurtamista, jossa ympärillä muutetaan perusteellisesti. Jos tämä muutostyö ei tapahdu riittävästi laadukkaasti, nopeasti rapistuminen voi olla edessä, toteaa raadin puheenjohtaja yllärikitehti Ritva Laine Kuntaliitosta. - Hyvä yhteistyö, jota Kouvolassa on tehty, antaa mahdollisuuden torjua tämä vaaan jatkossa.

Palkintoraadin arvioissa ei niinkään korostu ympärillä ja sen yksityiskohdat, vaan voimakkaan yhteistyön rooli kehittämistoimissa.

Elävä kaupunkikeskusta -palkinnot

Kouvolaan on järjestetty jo kaksi valtakunnallista kaupunkikeskustakonferenssia, joiden sadat osanottajat ovat vieneet kaupungin kehittämismallia omaan kaupunkiinsa. Kouvolaan suuntautuu pitkin vuotta opintomatkoja. Nyt erityisesti naapurikaupunki Kuusankoski kehittyi Kouvolan vanavedessä, sillä Kouvolan Ydinkeskusta ry tarjoaa kehittämispalvelujaan myös entselle kilpakumppanilleen.

Kunniamaininta Hämeenlinnaan

Hämeenlinnassa kunnostettiin Sibeliuksen syntymäkotitoimintakeskusta.

Aivan Hämeenlinnan kaupallisessa keskustassa sijaitseva pieni puutalo, Sibeliuksen syntymäkotitoimintakeskus, on kunnostettu kulttuurikäyttöön. Elävä Kaupunkikeskusta ry haluaa vuosittaisen palkintonsa yhteydessä nostaa esille Hämeenlinnan kaupungin kulttuuri- ja ympäristötoimintaa, joka nostaa keskustan viihtyisyyden tasoa.

- Pieni kulttuurikeskus kaupallisten palvelujen ja katuviljelyn kyljessä on onnistunut esimerkki siitä, miten tunnelmaltaan ja toimivuudeltaan erilaisia rakennuksia voi liittää kokonaisuudeksi ja tarjota kokijalle myös yllätyksiä, raati kiteyttää.

Palkintoraati

Puheenjohtaja Riiva Laine ,	Suomen Kuntaliitto
Sihteeri Marjukka Kulmanen ,	Elävä Kaupunkikeskusta ry
Kaupungintuomari Raimo Airamo , Matti Karhula ,	Lahden kaupunki Oulun kaupunki
Kiinteistönomistajat Keijo Pennanen ,	SOK
Einkeinoelämä Hannu Hakala ,	Suomen Hotelli- ja Ravintolaliitto
Suunnittelijat/konsultit Matti Mare ,	TP Keskustakehitys Oy

11.2.2004 Pori

Jämpti Pori promenadeineen voitti vuoden 2004 Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon

Valtakunnallisen Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon saa täällä kertaa Poriin kaupunkiin kehitetty kaupunkikeskusta vuosikymmenen "jämptin strategian" mukaan. Palkinnon ovat aikaisempina vuosina ansainneet 2000 Kajaani, 2001 Lahti, 2002 Oulu ja 2003 Kouvola.

Palkinto - 2004 euroa ja "katujulkaisu" - luovutetaan Porin Raatihuoneella 11.2. klo 10.00. Palkinnon tarjoavat Kaupan Keskusliitto, Suomalainen kirjakauppa ja SOK.

Palkintoraati, johon kuuluu einkeinoelämän ja kaupunkisuunnittelun asiantuntijoita, vaikkoutti Poriin ylivoimaisuudesta niin palkinnon tämänkertaisen hakijoiden kuin tähän asti palkittujen keskuksien joukosta.

Raati haluaa nyt vuonna 2004 korostaa:

"Missä muussa kaupungissa on moderni liikekeskusta joka on hyvin ja demokraattisesti suunniteltu mutta pelaa liike-elämän ehdoin jonka paras kauppapaikka on 4 km pitkä kävelykatu mutta jolla ei silti ole pulaa pysäköintipaikoista jonka liike-elämä maksaa kehittämisinvestoinnit koska liiketilajohdinta kiinnostaa sijoittaa keskustan kehittämiseen jossa myös asunto-osakeyhtiöt osallistuvat keskustan elävöittämiseen jossa tori ja kauppahalli voivat hyvin ja toimivat omana maailmanaan ja jossa jazzin ja folkin lisäksi kaikuu suomalaiskansallinen yhteislaulu!"

"Porissa on jo varaa muistella menneitä keskustaudistuksen merkeissä. Kävelykatu avattiin Porissa vuonna 1977, kun sitä ensin oli koko vuosikymmen valmisteltu. Nyt 2000-luvulla porilaiset ovat kuitanneet kaikki 25 vuotta sitten asetetut tavoitteensa", raati toteaa.

"Nykyinen Promenadi-Pori syntyi 1990-luvun ideoinnin tuloksena. Tänä päivänä Promenadi-Pori on käsite, brändi, joka luo kaupunkiin vetoa. Tämä veto voima säteilee myös muualle Suomeen, ja Porista haetaan oppia pitkäjänteiseen, asteittaiseen kehitystyöhön."

Liike-elämälle luotu selkänä

"Porissa on uudistettu asemakaavaa, ja niihin liittyviä hankkeita on valmisteltu jo hyvin varhaisessa vaiheessa niin kiinteistönomistajan ja rakennuttajan kuin kaupunkien kesken. Kaupungilla on ollut keskustan kehittämisen jämpti strategia."

"Kaupungin strategia on pyrkinyt ensin mielikuvatasolla hyvään ja toimivaan keskustaan. Keskustasuunnitelmat on keskusteltu ja hyväksytty valtuustossa mutta aina myös liike-elämän puolella. Kun kaupunki ensin näyttää kehityksen suunnan, liike-elämän on helppo asettaa omat tavoitteensa ja panostaa varman päälle. Valtuuston mieli ei vaihdunut valtuustokausittain, kun strategiaan sitoudutaan", raati perustelee.

"Parhaillaan Porissa on menneillä keskustan kehittämisen uusi vaihe. Enää ei keskitytä kävelykatuun vaan kehittämisen tannerta on koko keskusta."

"Kokemäenjoen pohjoisranta, Promenadinsilta, Promenadikeskus, kohentuvat Isokarhun ja Sokoksen kauppakorttelit, uudistunut linja-autoasema ja tapahtuma-alueet kapakkakulmineen, terasseineen ja esiintymislavoiineen ovat jo toteutunutta Porin ydintä."

"Puuvilletahtaan alueen rakennusohjeet tuettiin yrityskäyttöön. Sampokorttelista järjestettiin Euroopan nuorten suunnittelijoiden kilpailu, joka tuotti avoimen asuin- ja liiketorttelin puistomaisine pihoineen. Kauppakorttelit pyrkivät siihen, että niiden välille syntyisi siita: uusi ajoneuvoväylä."

"Keskustan peilautaa siis laajenee ja saa uusia ruutuja. Raja-aidat ylittyvät niin fyysisesti kuin asenteellisesti", raati summaa.

Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon raadin puheenjohtaja Matti Mare TP Group-Keskustakehitys Oy:stä (pj), arkkitehti Markku Axelsson Kuntaliitosta, kiinteistöjohtaja Pekka Timonen SOK:sta, konsernijohtaja, ravintoloitsija Henri Klimscheffskij Active People Yhtiöstä ja toiminnanjohtaja Marja-Leena Monni palkinnon viimevuotista voittajakatua Kouvolaan ja sen Ydinkeskusta ry:stä haluavat palkita Porin kaupungin "hienosta kehityskaaresta, jonka suunta on uljaasti kohti horisonttia".

He kiittävät erityisesti keskustan "kaupunkimaisuutta" ja "kauppakeskumaisuutta", "yhden pysäköinnin keskustaa", pankkien viisasta väistymistä syrjemälle ja kaupallisen ilmeen monipuolisuutta, porilaisenkodikkaiden runsausta, valkoiemien omaperäisyyttä, luonnonvalon käyttöä liikekeskuksissa, yhdistettyä kansan- ja korkeakulttuurikeskusta sekä "siitä, ettei kaupunki ole valloittanut itselleen liikaa tilaa kaupunkikeskustayhdistys Promenadi-Pori ry:n johtopaikoilta, vaan ne on annettu yrittäjille".

Promenadi-Pori ry:n toiminnasta raati nostaa esille erityisesti sen "suurperiteisen mutta tehokkaan tavan toimia": Yhdistys on sitoutunut keskustan kiinteistöjä jäsenyyteensä, ja näin isäntäkiinteistöjen vuokralaiskäyttäjät ovat automaattisesti vuokransa kautta mukana keskustan elävöittämisessä. Vapaamatkustajia ei kortteleihin juuri jää.

Valtakunnallisten liikeyritysten paikallisesti värvityn, innokkaasti keskustaa kehittävää asennea saa raadilla myös kiitosta.

Palkintoraati

Puheenjohtaja Matti Mare ,	TP Keskustakehitys Oy
Sihteeri Marjukka Kulmanen ,	Elävä Kaupunkikeskusta ry
Kaupungintuomari Markku Axelsson ,	Suomen Kuntaliitto
Marja-Leena Monni ,	Kouvolan Ydinkeskusta ry
Kiinteistönomistajat Pekka Timonen ,	SOK
Einkeinoelämä Henry Klimscheffskij ,	Active People Oy

12.2.2005 Joensuu

Joensuun kaupunki ja Kaupunkikeskustayhdistys saavat vuoden 2005 Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon

Valtakunnallinen Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistys luovuttaa Joensuulle kapulan edustaa keskustojen kehittämisen huippua Suomessa. Aiemmin vuotuisen kunnian ovat ansainneet Kajaani, Lahti, Oulu, Kouvola ja Pori.

Joensuun on ollut käynnissä mittava kehitystyö kymmenen vuotta. Prosessi on ollut näkyvä. Se on tuonut Joensuulle pysyvää hyvää: elävän kävelykeskustan.

Näkyvä ponnistelu on saanut aikaan sijoitushalukkuutta. Kaupungin keskustaan rakennetaan Suomen mittakaavassa huppeasti: Uutta liike- asuin- ja kulttuuritilaa on syntymässä 51.000 k-m², miltei puolen Kampin tai Sellon verran, jotka ovat pohjoismaiden mittassa jättihankkeita.

Palkinto Joensuulle ei kuitenkaan ansaitse vain uuden luomisesta. Olemassa olevaa keskustaa on merkittävällä tavalla kehitetty niin fyysisesti kuin toiminnallisesti. Lisäksi siitä pidetään huolta.

Kaupunki primus motorina

Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon saajaa valittaessa raati tähdensi erityisesti kaupungin roolia kehityksen alulle panijana ja vauhdittajana: "Kaupungin tulee olla primus motor - näin on ollut Joensuussa".

"Kyseessä on valtava työ ja hengenluonti. Ei ole sattumaa, että liike-elämän kiinnostus Joensuun keskustaa kohtaan on ruumiillistunut sijoituksina liiketiloihin ja nyt jo kokonaisten korttelien suomiin uusiin mahdollisuuksiin", toteaa raadin puheenjohtaja Matti Mare.

Vaikka itse kehittämisestä on ollut kaupunkivetoista, kiinteistöjen omistajat ovat olleet liikkeellä yhtä jalkaa kaupungin toimijoiden kanssa. Tärkeänä raati pitää myös sitä, että Joensuussa ne joilla on mitä sijoittaa, ovat sijoittaneet kotipaikkakuntaan. Korttelihankkeet ovat tästä vakuuttava esimerkki.

Kuivankäy Oly keppä myös esimerkiksi muille kaupungeille. Kyseessä on kiinteistönomistajien yritys, joka pitää kadut sulina lumesta ja jäätä. Kaupunki rakennutti lumensulatusjärjestelmän, mutta kiinteistönomistajat hoitivat kulut. Kiinteistöt ovat myös ajaneet torinaluspysäköinnin toteuttamista, ja olisivat olleet siihen valmiita myös rahoittajina. Hanke kaatui valtuustossa yhden äänen voimalla, joten dramatiikkaa ei Joensuun kehittämisprosessissa ole puuttanut.

Palkinnon kriteereistä raati painottaa sitä, että keskustaelämän olosuhteiden tulee kohentua kehittämisprosessin seurauksena. Tämä ehto on toteutunut Joensuussa lukuun ottamatta paikoitusksymyksen pitkäjänteistä ratkaisua. Autojen pysäköinti on ollut ongelma, ja on sitä edelleen. Nyt ongelma on muuntautunut muotoon: torinaluspysäköinti ja miten siihen päästään.

Kolmanneksi, kiinteistöjen ylläpito on ollut tärkeää. "Joensuun keskustasta pidetään huolta. Kun keskustassa kävelee, vaikutelma on, että keskusta on siisti ja huolittu. Tämä ei sinänsä ole ihme, onhan Joensuun ollut edellä jo peruskorjausasioissa." Innostunut henki keskustaa kehitteessä, luovuus ja tulevaisuuden näkemys tekivät myös vaikutuksen raatiin. Vaikka takaiskujakin on ollut, kehitys on kuitenkin mennyt eteenpäin. "Sen aistii, se näkyy", totesi raadin suulla Matti Mare.

Raati kiinnitti huomiota myös siihen, että suhteellisen pienillä taloudellisilla panoksilla on saatu paljon aikaan. Korttelihankkeisiin satsaukset ylittävät 100 miljoonaa euroa, josta kaupungin osuus jää 5 miljoonaan euroon.

Kaupungin rooliksi on jäänyt lähinnä ketterä kaavoitus. Kortteli No 29, johon on tulossa 20.000 m² liikealaa, on kaavoitettu yhtenä pakkettina.

Citybossin persoona pelissä

Sanomalehti Karjalaisen citybossiksi ristimä Jouni Töyrylä on "virkaältään" vanhimpia keskustan toiminnanjohtajia - Lahden keskustaisäntä aloitti samoihin aikoihin kymmenisen vuotta sitten.

Cityboss tartti kaupunkitalan "isännöintiin" poistamalla roskiset näköalapaikoilta ja istuttamalla tilalle kukkajulia, lietsomalla katumaalareita torille ja liehuttamalla kaiken yllä banderolleja. Nuorisot tuli mukaan maalamaan pyöräteineet violetteiksi.

Yhteistyöasenne on pitänyt. Niin nuoret kuin vanhatkin arvostavat kohentunutta kaupunkikeskustansa eikä ilkaivaluongelmaa juuri ole.

Kaupunkilaiset ovat kehittämisprosessin aikana jättäneet 5000 aloitetta koskien keskustan parantamista. Pelkästään valaisimista Cityboss keräsi 1001 mielipiteen ilmaisua. Tuoreen mielipidemittauksen mukaan kävelykeskusta saa yrittäjiltä arvosanan kahdeksasta ylöspäin kaikkien muiden osa-alueiden kohdalla paitsi autojen pysäköinnin, joka saa nelosen.

Kaupunki huolehtii siitä, että Kaupunkikeskustayhdistyksen toiminta on vakaalla taloudellisella pohjalla. On oletettavaa, että Citybossin keskelle torin laidan kävelykatua parkkeeraama citymökki ellei näin ainakin kaluutimensa vuoksi kuulu jatkossakin ja pitää Joensuun lippua korkealla.

Joensuun malli sopii erittäin hyvin Elävä Kaupunkikeskusta -prosessin esimerkkitaupunki. Matti Mare toteaa, että palkinnon kriteereissä painotetaan mitä eri prosesseista voi oppia, ammentaa. Joensuussa on ollut viitseliäisyyttä ja oikea asenne, ja koko kyä on saatu mukaan.

Palkinnon - 2005 euroa - tarjoaa tänä vuonna Sponda Oy.

Valtakunnallinen Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistys järjestää vuosikonferenssinsa 23.-24. elokuuta Joensuussa tuoden parasataa kaupunkielämän asiantuntijaa ja tarkkailijaa keskustan "baanalle".

Palkintoraati

Toimintajohtaja Matti Mare (puheenjohtaja), TP Group Finland Oy – Keskustakehitys	
Sihteeri Marjukka Kulmanen ,	Elävä Kaupunkikeskusta ry
Kaupppaikkajohtaja Pekka Timonen ,	SOK
Toiminnanjohtaja Marja-Leena Monni ,	Kouvolan Ydinkeskusta ry
Ravintoloitsija Henri Klimscheffskij ,	Active People Yhtiöt
Arkkitehti Markku Axelsson ,	Suomen Kuntaliitto
Kaupunkisuunnittelija Olavi Mäkelä ,	Porin kaupunki

3.3.2006 Vaasa

Suomen kaupunkikeskustojen kattoyhdistys Elävä Kaupunkikeskusta ry palkitsi Vaasan "Suomen parhaaksi keskustaudistukseksi 2006".

Vanhan torin alle rakennettu suuri pysäköintilaitos on synnyttänyt Vaasaan näyttävän kävelykeskustan, joka on vetovoimainen myös talvelle. Hevoset, linja-autot ja henkilöautot pysäköivät vielä 50 vuotta sitten Vaasan torille. Sitten kukaan poistui vuorolleen. Myös torikauppa väisteli, kunnes korkealaatuinen pysäköintilaitos 841 autolle valmistui torikannan alle.

Valintaraadin puheenjohtaja, konsultti Matti Mare perustelee Vaasan valintaa seuraavasti: "Ydinkeskustan rooli koko Vaasan talousalueen voimakkaana keskustana on nyt vahvistunut. Torinaluspysäköinti tuo asiakkaita sujuvasti aivan ydinkeskustaan. Jalankulkukeskusta jatkuu sujuvasti torin ympäristöön. Huoltoaluetekninen logistiikka on esimerkillinen"

Vaasan viihtyisässä keskustassa on miellyttäviä asioida tai sitten vain olella. Ultramodernit rakenteet käyvät vuoropuhelua historiallisen keskustan kanssa. Katuympäristö on muotoitu ansioikkaasti lähtien pienistä yksityiskohdista.

Vaasan Liikekeskusta ry toiminnanjohtajanaan Tuula Wägar (p. 050 337 8482) on aktiivisesti kehittämistilalla. Hän markkinoi Vaasan liikekeskustaa monipuolisesti tapahtumilla ja mediatoimilla.

Elävä kaupunkikeskusta -palkinnot

Julkista rahaa rakenteelliseen keskustauidistukseen on käytetty 4 milj. euroa. Liike-elämä on panostanut 20 miljoonaa euroa.

Kiinteistönomistajat ovat Vaasassa olleet erityisen aktiivisia, jopa rohkeita. Yrittäjätkin pyrkivät puhaltamaan yhteen hiileen: Tärkeintä on saada asiaks ensin Vaasaan, sitten vasta kilpailaan keskenään.

Tyylikästä pintaa, Laadukasta Kaupunkitilaa

"Modernien rakenteiden ja vanhojen kiinteistöjen vahvaa vuoropuhelua"
 "Paljon graniittia. Risteykset, kulmat, reitit on viimeistelyt useasti"
 "Keskustauidistus ulottuu aina palokujille ja liikekorttelien sisään"
 "Kauppakeskukset kytkettyvät toninaluspysäköintiin. Hyvä!"
 "Keskustassa ja kauppakeskuksissa viihtyy vaikka koko päivän"
 "Tyylikäitä julkisivuvalaistuksia on lisätty ja lisätään vielä avokäsitseä"
 "Asuminen on väistynyt ehkä liikaa Vaasan keskustasta - voi olla menetys tulevaisuudessa kaupunkikeskustalle"

Vaasan keskustauidistuksen päävaiheita

- 1990-luvun alussa ensimmäiset kävelykatukokeilut kesäisin
- 1992 kaupunginhallitus hyväksyi toninaluspysäköinnin asemakaavan
- 1994 Nordplan AB:itä (Nedstam & Reimers) laaja kehittämissuunnitelma
- 1995 toninaluspysäköinnin ensimmäinen vaihe valmistui
- 1997 perustettiin Vaasan Liikekeskusta ry
- 2005 Vaasan kävelykeskusta valmistui (arkkitehtitoimisto Aitoaho & Viljanen)

Elävä Kaupunkikeskusta -palkinnon 2006 kriteerit

- Kehittämisidea ja sen toteutus
- Ideoijat ja toteuttajat
- Kehittämisidean ja toteutuksen vaikutuspiirissä olevat yhteisöt
- Lähtötilanne ja sen tilannekuvas
- Idean toteutuksen vaikutus

- Miten toteutus tukee kaupunkikeskustan pitkäjänteistä kehittämistä?
- Millä tavalla toteutus tukee monipuolista ja virikkeistä kaupunkielämää?
- Millä tavalla toteutus lisää ko. kaupunkikeskustan painoarvoa?
- Mitä omaperäistä toteutukseen sisältyy?
- Miten toteutus on organisoitu?
- Mitä toteutuksesta on opittu?

Palkintoraati v. 2006:

konsultti **Matti Mare** (puheenjohtaja), TP Group Finland Oy, p. 0500 422 374
 arkkitehti **Markku Axelsson**, Suomen Kuntaliitto
 ravintoloitsija **Henri Klimchevskij**, Active People Yhtiöt
 projektipäällikkö **Eero Kotovaara**, Joensuun kaupunki
 toiminnanjohtaja **Marja-Leena Monni**, Kouvolan Ydinkeskusta ry
 kauppapaikajohtaja **Pekka Timonen**, SOK

16.2.2007 Jyväskylä

Suomen kaupunkikeskustojen kattoyhdistys Elävä Kaupunkikeskusta ry palkitsi Jyväskylän "Suomen parhaaksi keskustauidistukseksi 2007". Kilpailun palkintoraati tutustui eri paikkakunnilla useisiin ehdokkaisiin ja valitsi Jyväskylän kaupunkikeskustan voittajaksi.

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare perustele valintaa seuraavasti: "Jyväskylän kaupunkikeskustalla on vahva ja näkyvä asema koko Keski-Suomen maanuksena. Voimakkaan ja esimerkiksi kävelykadun ympärille on rakentunut vahva ja monipuolinen kaupanrakenne. Kehittämistote koko keskustassa on monipuolinen ja esimerkillinen. Citylogistiikka on toimiva"

Haastava lähtötilanne

Jyväskylän kaupunkikeskusta rajautuu selkeästi ympäristöstään. Maastollinen kehys on pitänyt keskustarakenteen tiivinä. Eri toimintoja on taitavasti onnistuttu sovittamaan yhteen.

Jäsentynyt keskusta

Jyväskylän keskustan ydin on kaupallinen: aktiivinen kävelykatu, kauppakeskukset, tavarat, ravintolat, päivittäistavarakaupat ja kadun enkosliikkeet. Kaupallisuus näkyy keskustassa.

Kulttuuriakseli niveltää keskustaan nk. "boheemikaupungin", jolla on oma suvaitsevainen käsikirjoituksensa. Hallintokorttelillaan on sijansa, kuten vanhan rautatieaseman suojella. Hulppea matkakeskus kruunaa keskustakokonaisuuden. Julkinen talous sekä elinkeinoelämä ovat onnistuneet yhdessä Jyväskylässä.

Palkintoraadin kommentteja

"kehittäminen näyttää vaan jatkuvan Jyväskylässä"
 "Pohjoismaiden parhaita kävelykatuja"
 "monipuolinen ja toimiva ravintolatarjonta"
 "erinomainen kaupallinen paletti, kaikki sormenpäissä"
 "elävä ja tiivis keskusta veden ja harjun välissä"
 "keskustaan pääsee kaikilla liikkumisvälineillä, poikkeuksellisen hyvin polkupyörällä"
 "torin ympäristö hakemassa seuraavia kehitysoikkeitä"
 "maanalainen "Kompassi-hanke" ei ole toistaiseksi toteutunut, muualla maanalla kehitetään"
 "polkupyöräinen säilytys keskustassa on haaste"
 "orientaatio keskustakorttelien sisällä voi ulkopuolaisille alkuun olla vaikeaa"
 "yksi Suomen vanhimmissa keskustayhdistyksistä on vahvasti kytketty kaupunkiin ja toimii jälleen pienen taon jälkeen"
 "tulevaisuuden askella mm. keskustan valokaaava sekä lähiliikenneterminaali"
 "asiakaspysäköinti toimii varsin hyvin ja sen edelleen kehittäminen on menellään useammalla taholla keskustassa"

Palkintoraati

konsultti **Matti Mare** (puheenjohtaja), TP Group Finland Oy, p. 0500 422 374
 arkkitehti **Markku Axelsson**, Suomen Kuntaliitto
 ravintoloitsija **Henri Klimchevskij**, Helsinki Citymarkkinointi ry
 kaupungininsinööri **Timo Martonen**, Vaasan kaupunki
 toiminnanjohtaja **Marja-Leena Monni**, Kouvolan Ydinkeskusta ry
 kauppapaikajohtaja **Pekka Timonen**, SOK

4.2.2008 Imatra

Suomen kaupunkikeskustojen kattoyhdistys Elävä Kaupunkikeskusta ry on palkinnut Imatran onnistuneesta keskustauidistuksesta.

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare perustele valintaa: "Valtuuston arvokas päätös vuonna 1998 antoi vahvan taustan jatkuvalle kehittämisprosessille. Käytettyinä olevat rajasivat voimavarat on hyödynnetty ja keskitetty erinomaisesti. Kaupallinen keskusta kävelykatuineen ja uusi tori sitä reunustavine likeyrityksineen on houkutteleva."

Johdonmukaista kehittämistä

Haastavat elinkeinorakenteen sekä väestöpohjan muutokset eivät lannista Imatran päivätöitä. Kävelykatu avattiin vuonna 1995. Valtuusto keskitti 50-vuotijuhlapäätöksellään vuonna 1998 kehittämistyön kolmen paikan sijaan yhteen kaupungin keskustaan, Imatrankoskeen. Näin keskustauidistus sai johdonmukaisen jatkoon. Vuonna 1999 perustettu keskustan kehittämisyhdistys Imtsi ry on tuonut sykkeen kävelykeskustaan.

Uusi Koskentiin liikekeskukseen valmistui vuonna 2005. Ensi kesänä saadaan päätökseen toriremontin viimeinen vaihe.

Imatra avaa rajoja, näkökulmia

Imatralla on aina ollut kansainvälinen. Jo sata vuotta sitten kuohuva Vuoksi houkutteli vieraita ympäri maailmaa: Juna toi, Valtionhotelli tarjosi tasokkaan majoituksen. Nyt pietarilaiset ja viipurilaiset ostosmatkailijat ovat löytäneet uudelleen Imatran. Venäläisten yöpymisissä Imatra on toisena heti Helsingin jälkeen, taxfree-myyntinsäkin valtakunnan kolmonen. Turvalliseen kaupunkiin on helppo tulla esimerkiksi suurkaupungin vilinästä. Ravintoloissa osataan palvella yksilöllisesti: shampanjaa saa myös lasseitain. Ruokalistalta voi löytää vain venäläisille tehtyjä annoksia.

Palkintoraadin kommentteja:

"Iha ku enne koton Vipuriss".
 "Muistatko Imatran legendaariset TT-ajot?..."
 "Valtionhotelli tuo historian siipien havinaa moderniin kävelykeskustaan."
 "Imatralla voi aistia karjalaisen vieraanvaraisuuden."
 "Kaupallinen keskustakuva on linjakas."
 "Kävelykatu aukioineen on viihtyisä talvivalaistuksessa."
 "Imatralla on osattu profiloitua: Venäläiset ostosmatkailijat shoppailevat ja nautivat."
 "Esimerkillinen pienehkö kaupungin elävä kävelykeskusta."
 "Vuoksi virtaa viereessä ja kesällä kuohuu komeasti."
 "Heinäkuiset Imatra Big Band Festivaalit on yksi parhaista keskustatapahtumista."
 "Keskustassa kohtaavat kaikki: päiväkotilaiset/seniorit, monikulttuurisuus/tapahtumat."
 "Katetaanko uusi tori joskus tulevaisuudessa?"

Palkintoraati:

konsultti **Matti Mare** (puheenjohtaja), TP Group Finland Oy, p. 0500 422 374
 arkkitehti **Markku Axelsson**, Suomen Kuntaliitto
 kaupunginarkkitehti **Ilkka Halinen**, Jyväskylän kaupunki
 toiminnanjohtaja **Marja-Leena Monni**, Kouvolan Ydinkeskusta ry
 kauppapaikajohtaja **Pekka Timonen**, SOK
 toimitusjohtaja
Polko Lemminkäinen (sihteer) Elävä Kaupunkikeskusta ry p. 040 555 3462

19.2.2009 Rauma

Rauma voitti keskustapalkinnon

"Rakastunu Raumaha..."
 Suomalaisten kaupunkikeskustojen kattoyhdistys Elävä Kaupunkikeskusta valitsi Rauman vuoden 2009 kaupunkikeskustaksi onnistuneesta ja pitkäjänteisestä keskustauidistuksesta.

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare perustele valintaa:

"Rauma voitti muut kilpailuun osallistuneet korkeatasoiset kaupunkikeskustahankkeet 50-kohtaisen vertailutaulukon perusteella. Maailmanperintökohteena oleva puukaupungin kehittäminen on ollut äärimmäinen haaste. Rauma on onnistunut siinä erinomaisesti. Johdonmukainen ja keskeytymätön kehittämisprosessi käynnistyi vuonna 1982. Pohjoismaiden suurin yhtenäinen historiallinen puukaupunkikeskusta valittiin Suomen ensimmäiseksi maailmanperintökohteeksi jo vuonna 1991. Vanha Rauma on nyt houkutteleva ja kukoistaa kaikilla mittareilla mitattuna".

Kaupallisesti toimivien hidaskatujen – Kuninkankatu ja Kauppakatu – katusalustusten kunnatukset on jaettu esimerkiksi kaupungin ja kiinteistöjen kesken.

Rauman Yrittäjien City-kauppiat ovat saaneet koko keskustan sykkimään kaupallisesti sekä tuottaneet laadukkaita tapahtumia. Näytekunat ovat nyt houkuttelevia, kaupallinen ilme on linjakkaan tyylikäs. Keskustan erikoisliikkeissä asioiminen on elämyksellistä.

Rauma tarjoaakin yrityksille erinomaiset mahdollisuudet kehittää edelleen alueen matkailu- ja ravintola-alan palveluja.

Palkintoraadin kommentteja:

"Yksi Suomen hienoimmista kaupunkimatkakohteista"
 "'Rakastunut Raumaan' ei ole vain pelkkä fraasi"
 "Kaupunki sai 'lähjäksi' historiallisen puukeskustan - Lahjaa ei hukattu, eikä tulipalo sitä tuhonnut..."
 "Tiivistä, avointa ja laajaa kehittämissyhteistyötä"

"Kaupunki ja elinkeinoelämä kehittävät sekä viihtyvät yhdessä"
 "Loppupulos on omaperäinen, viihtyisä, turvallinen ja kodikas"
 "Vanha puukeskusta toimii ympäri vuoden kaupallisesti päivittäin"
 "Suuryksiköt asiakaspysäköinteen sijoittuvat kävelymatkan päähän"
 "Uudet torikatokset saattavat jakaa mielipiteitä"

Palkintoraati:

konsultti **Matti Mare** (puheenjohtaja), TP Group Finland Oy, p. 0500 422 374
 arkkitehti **Markku Axelsson**, Suomen Kuntaliitto
 kaupunginarkkitehti **Kimmo Hartikainen**, Imatran kaupunki
 toimitusjohtaja **Timo Lappi**, Matkailu- ja Ravitsemuspalvelut Mara ry
 toiminnanjohtaja **Marja-Leena Monni**, Kouvolan Ydinkeskusta ry
 kauppapaikajohtaja **Pekka Timonen**, SOK
 toimitusjohtaja
Polko Lemminkäinen (sihteer) Elävä Kaupunkikeskusta ry p. 040 555 3462

Elävä kaupunkikeskusta -palkinnot

17.2.2010 Kotka

Elävä Kaupunkikeskusta ry antoi vuoden 2010 keskustapalkinnon Kotkalle esimerkillisestä keskustauudistuksestaan haastavassa toimintympäristössä.

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare perusteli valintaa seuraavasti: "Kotka voitti kilpailun palkintoraadin 50-kohtaisen vertailutalukon perusteella. Merikaupunki luovuttaa nyt maailmalle luovutusta. Luokisat tapahtumat hyödyntävät Kauppatori. Meripäivät on Suomen suurin kaupunkitapahtuma 250 000 vierineen.

Vaikka kauppakeskus Pasatin kaavoitukseen kului neljä vuotta, se on nyt kaupallisen tarjonnan kulmakivi. Kauppatorin alle toteutettu asiakaspysäköintilaitos avasi uuden ajan Kotkansaaren kaupalliselle keskustalle. Sen ovat venäläiset ostosmatkailijat ilolla löytäneet.

Palkintoraati pohti Kotkan valintaa voitajaksi pitkään. Keskustojen kehittäminen haluttiin nähdä nyt laajemmin – kaikki kohteet eivät suoraan kytketty kaupalliseen ydinkeskustaan kuten kansainvälisen tason uusi Menikeskus Vellamo jo 100 000 ylittävien vierasmäärineen. Suomen Puuvekeneskus ja Veistospuisto tuovat myös väkeä Kotkansaarelle ja siten myös kaupalliseen ydinkeskustaan.

Kotkan Kauppate ry (perustettu 2006) kokoaa voimat yhteen ja tekee ansiokasta ja laajaa yhteismarkkinointityötä. Kaikki Kotkan markkinointiesitteet ovat upeita. Monimuotoisen Kotkan luova ja aktiivinen kehittäminen jatkuu ja kantaa kaus tulevaisuuteen".

Palkintoraadin kommentteja:

"Satsauksia yli 100 miljoonalla eurolla"
 "Meren ympäröimä ja puistojen ryydittämä"
 "Täustalla historian havinaa ja merinostalgiaa"
 "Vahva kotkalainen tseturto ja identiteetti, josta mm. "Junnu" Vänio on tehnyt maankuulun"
 "Useita aktiivisia kehittämistöitä sekä kansainvälistä ulottuvuutta ympäri Itämerä"
 "Menikeskus Vellamo on kuin rantautunut "Lentävä hollantilainen" – eivät pä ensisajan merimiehet uskoiisi nyt siltään laskeutussaan puolitaa öin alas Kairon portaita"
 "Kauppatorin taidokkaat graniittipäälysteet"
 "Laadukasta ja viihtyisää keskusta-asumista"
 "Legendaarinen Merihotelli on asuinkäytössä"

Palkintoraati:

konsultti Matti Mare (puheenjohtaja),	TP Group Finland Oy p. 0500 422 374
arkkitehti Markku Axelsson ,	Suomen Kuntaliitto
kaupunkisuunnittelupäällikkö Juha Eskolin ,	Rauman kaupunki
toimitusjohtaja Timo Lappi ,	Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
toiminnanjohtaja Marja-Leena Monni ,	Kouvolan Ydinkeskusta ry
kauppapaikkajoht. (eläkk.) Pekka Timonen , SOK	

1.3.2011 Kokkola

"Merestä nousi kaupunki..."

Valtakunnallinen Elävä Kaupunkikeskusta ry palkitsi 46 000 asukkaan Kokkolan onnistuneesta ja kokonaisvaltaisesta keskustauudistuksestaan. Monipuolinen ja hieno kaupunkikeskusta on nyt esimerkkinä Suomen kaupunkikeskustoille.

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare perusteli voittoa puoli vuotta kestäneen valintaprosessin perusteella: "Kokkola voitti palkintoraadin 54-kohtaisen vertailutalukon perusteella. Tuloksellinen kehittäminen on vaatinut laajaa pitkäjänteistä asennetta ja sitoutumista. Kokkolassa uskotaan yrityksiin niiden toimialasta riippumatta. Ideoita ei torjuta vaan etsitään keinoja toteuttaa ne yhdessä.

Kävelykeskustaan on kiinnitetty paljon huomiota. Materiaalit ovat laadukkaita ja kestäviä. Kadut, aukiot, tori ja historialliset rakennukset on sovitettu yhteen hienovaraisesti. Kävelykeskustan liikenneverkon rakenne palvelee nyt asiakkaita, yrittäjiä ja kiinteistönomistajia. Kaupan ja palveluiden sijoittuminen on tasapainossa eri liikennemuodoilla keskustaan saapuville.

Kesäinen kukkaloisto on jo Kokkolan kaupunkikeskustan oma tavaramerkki. On niin runsas ja kaunis, että saa olla rauhasa kaikkien ihailtavana.

Jo 10 vuotta toiminut keskustayhdistys City Kokkola ry on onnistunut erinomaisesti tehtävässään. Se on luonut ympärivuotisen tapahtumien sarjan keskustaan".

Palkintoraadin kommentteja:

"Katutilan toteutus on korkeasta mm. uusine myyntikojuineen"
 "Uudenkarhea kauppakeskus Chydenia on iso maakunnallinen kauppaveturi"
 "Kokkolassa on kodikasta liikkua samalla oppien kaupungin historiaa"
 "'City-kirjasto' on todellinen kaupunkihelmi – liittyy esimerkillisesti elävään kävelykaupunkiin"
 "Aina myös uutta putkeen – Kokkolassa ei jäädi laakereilla lepäämään"
 "Kehittyvät Suntti, tori ja musiikkitalo vahvistavat tulevaisuudessa vielä lisää keskustaa"
 "Rautatieasemakin on osa keskustaa"
 "Isot ammottavat kauppojen huoltoaukot puuttuvat kaupunkikuvausta lähes täysin"
 "Kesän asunotomessujen aikana ei revitä yhtään katua auki"
 "Ympäri vuotista kävelykatua täydentää kesäkävelykatu"
 "Asiakaspysäköinti on hajautettu..."
 "Kaupunkikuvausta poikkeavia rakennuksia..."

Palkintoraati:

konsultti Matti Mare (puheenjohtaja),	Niras Oy p. 0500 422 374
arkkitehti Markku Axelsson ,	Suomen Kuntaliitto
kaupunginarkkitehti Lars Olsson ,	Kotkan kaupunki
toiminnanjohtaja Marja-Leena Monni ,	Kouvolan Ydinkeskusta ry
kauppapaikkajoht. (eläkk.) Pekka Timonen , SOK	

1.2.2012 Mikkeli

"Mikkelin mainioin keskustauudistus..."

Valtakunnallinen Elävä Kaupunkikeskusta ry palkitsi 47 000 asukkaan Mikkelin vaikuttavasta keskustauudistuksestaan. Se on toteutettu esimerkillisellä yhteistyönä Mikkelin kaupungin, keskustayhdistys Mikke ry:n sekä paikallisen elinkeinoelämän kanssa: Keskustan kehittämijana on edennyt ratillaan pitkälle. Yksityiset kuin julkiset vaunut ovat yhdessä.

Kokonaipanostus 153 miljoonaa euroa keskustaan on merkittävä. Kaupungin osuus siitä on noin 10 %. Jo vuosina 2002 – 2005 yhdessä kaupunkilaisten kanssa tuotettiin juureva "City 2010" -visio. Se toteutettiin lähes sellaisenaan!

Moderni matkakeskus, työllikää uudet kauppakeskukset Akseli (vuoden kauppakeskus Suomessa 2010) ja tuliterä Stella ovat vetureita. Yksi Suomen elävimmistä ympärivuotisista toreista, kävelykeskusta Hallituskadun kävelykadun sulatusjärjestelmään sekä Suomen uudenlaisin toriparkki (630 autopaikkaa) tekevät Mikkelin keskustasta esimerkillisen joka suhteessa. Kauppahalli on rakennuksena erikoisuus, elävät taatelipalmut jopa pieni ihme. Mikkelin huikea keskustauudistus on nyt vaikuttanut vahvan myönteisesti myös kaupungin maineeseen (lähde: Taloustutkimus Oy).

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare perusteli voittoa puoli vuotta kestäneen valintaprosessin perusteella seuraavasti: "Mikkeli voitti palkintoraadin 54-kohtaisen vertailutalukon perusteella. Mikkeli on saatu aikaiseksi laaja ja samanaikaisesti yhtenäinen keskustalualue. Kehittämistyö on toteutettu kaupungin ja elinkeinoelämän kanssa. Torin alla oleva keskustapysäköintilaitos kytketty säävapaasti kauppakiinteistöihin. Näkymä pitkin Hallituskadun kävelykatua, etenkin kun kesäterassit ovat paikallaan, on hieno. Torin "Muikku" sopii kokonaisilmeeseen "savupiipuneen". Kauppakeskus Akseli on kodikas. Stella yhdistää tori- ja puistonäkymän. Tähtitorni on luonteeltaan avointa julkista tilaa. Kauppahalli on varsinainen "innovatio". Uusi keskusta-asuminen vahvistaa myös kaupunkikeskustaa.

Palkintoraadin kommentteja:

"Torin ja kävelykadun täydellinen liitto"
 "Matkakeskuskin on lähes torilla"
 "Moderni Mikkeli – Suomen Milano?"
 "Taatelipalmut ovat kesällä ulkona kävelykadulla, nyt talvella sisällä"
 "Jatkuvu uudistaminen jatkuu ja jatkuu"
 "Kaikki kiinteistöt eivät kytkyneet man alta toriparkkiin..."
 "Kävelykeskusta tyrmässä pari passivista vierastarjennusta..."
 "Siltä, satama ja sillo: niissä on tulevaisuudessa tuumittava..."

Palkintoraati:

konsultti Matti Mare (puheenjohtaja),	Niras Oy p. 0500 422 374
arkkitehti Markku Axelsson ,	Suomen Kuntaliitto
kaupunginarkkitehti Veli-Pekka Koivu ,	Kokkolan kaupunki
toiminnanjohtaja Marja-Leena Monni ,	Kouvolan Ydinkeskusta ry
kauppapaikkajoht. (eläkk.) Pekka Timonen , SOK	
toiminnanjohtaja	
Pekko Lemminkäinen (silt.)	Elävä Kaupunkikeskusta ry p. 040 554 3462

19.2.2013 Kemi

"Kemin pieni iso ihme..."

Kemi on tunnettu satamakaupunki ja merellinen portti Lappiin kuten Suomen lumilinna- ja sarjakuvakaupunki. Valtakunnallinen Elävät Kaupunkikeskusta ry palkitsi nyt 22 000 asukkaan Kemin onnistuneesta ja taitavasta keskustauudistuksestaan.

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare perusteli voittoa puoli vuotta kestäneen valintaprosessin perusteella seuraavasti:

"Kemi voitti palkintoraadin 54-kohtaisen vertailutalukon perusteella. Päämäärätietoinen asennemuutos, tunnelma ja hyvä tuuli vahvistavat aina kilpailukykyä, vaikka kehittäminen olisi taidealaja ahtaassa taloudellisessa ja kaupallisessa tilanteessa. Kemi antaa esimerkkiä kaikille pienemmille kaupungeille. Keskustayhdistys ja kaupungin yhteistyö on esimerkillistä. Kävelykatu, Täiköntori ja talvivalaistus ovat vahva rakenteellinen ensimmäinen vaihe. Ne tuovat valoa muulle keskustankehittämiselle."

Kemitiimi ry:n toiminnanjohtaja Ari Orava on supliikkimies ja keskustaveturi. Vanhan liiton keskustavirtuosityy myöntää yrittäjiä. Hän osaa keskustatapahtumia kesät ja vaativat talvet.

Kemi on osannut suunnata rakennetun taitavasti ydinkeskustansa kohentamiseen ja yhteistyöhön. Keskustassa paikallisuus on huomioitu kävelykatutilaa jäsentävillä ja suojaavilla sälekeillä. Isoja betonilaittoja on käytetty katupäälysteinä. Kuvareivittä Sauli Miettusen ympäristöosaa antaa luonnetta ja iloista ilmettä, huomioiakin.

Aktiivinen kehitystyö avaa nyt mahdollisuuksia kauppakeskus- ja liikekiinteistötoteutuksille, myös Kemissä – pääoman tuottotavoitteet saavutetaan vain investoinneilla ja markkinointiyhteistyöllä, yhdessä.

Palkintoraadin kommentteja:

"Kemistä hyödyntämällä jokaiseen pieneen kaupunkikeskustaan"
 "Taitava yhdistelmä kulttuuriperintöä ja viihtyisyyttä, pohjaa uudelle kaupunkimaineelle"
 "Kemin lumilinna ja arkinen Pohjanlahti jo käsitteitä kansainvälisessä matkailussa"
 "Merellisyys ja pohjoisuus ovat Kemin kaupunki-imagon aitoja, keskeisiä identiteettiä keittäjiä"
 "Kantakaupunki ja avomeri ovat mahdollisuuksia sekä haaste keskustarakenteen kehittämiseksi"
 "Miten vahvaa sarjakuvaperinnettä voisi hyödyntää jatkossa kaupunkikuvausta?"
 "Tulevaisuudessa lisäävä liikenteen harmonisointia kävelyn ja pyöräilyn hyväksi?"
 "Kaikki liikekiinteistöjä jo mukaan?"

Palkintoraati:

johtava konsultti Matti Mare (puheenjohtaja),	Niras Oy p. 0500 422 374
kaavoituspäällikkö (eläkk.) Perti Räsänen ,	Mikkelin kaupunki
toiminnanjohtaja Reijo Saks ,	Kotkan kauppatie ry
rakennusneuvos Aulis Tynjällynen ,	Ympäristöministeriö
toimitusjohtaja Lasse Yrjänä ,	Kauppapatio Oy
toiminnanjohtaja	
Pekko Lemminkäinen (silt.)	Elävät Kaupunkikeskusta ry

Elävä kaupunkikeskusta -palkinnot

27.2.2014 Kuopio

"Kuopion keskusta on muailman napa..."

Valtakunnallinen Elävät Kaupunkikeskustat ry palkitsi Kuopion onnistuneesta ja taitavasta keskustauudistuksesta. Yliopistokaupunki on kehittänyt keskustansa johdonmukaisesti useita vuosia kymmeniä yhdessä elinkeinoelämän kanssa. Torninalueen uudistaminen johdettiin jo 1970-luvulla.

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare ihaillee sitä, että keskustan kehittäminen on kytketty Kuopion muuhun kaupunkirakenteeseen lähiöineen ja asuinalueineen. Kaavoitus on ollut kokonaisvaltaista, näkemyksellistä ja johdonmukaista tukeutuen mm. joukkoliikenteeseen, Ymmärrystä on ollut myös autoriippuvuudelle. Laajan kauppatorin alla oleva Suomen suurin toriparkki palvelee maakunnasta saapuvia asiakkaita.

Ydinkeskustan historiallinen rakenne on Kuopiossa taitavasti huomioitu. Rännikatuverkosto on ainutlaatuista "kävelykaupunkia". Se käsittää 23 korttelia pituudeltaan noin 10 kilometriä mahdollistaen myös pitkiä näkymiä Kallavedelle. Kaupungin suhde upeaan järvimaisemaan korostuu Saaristokaupungin yhteydessä.

Yhdistämällä keskustaan satama, Väinölänniemmi, Kuopionlahti, Keskuskeskittä, Valkeisen lampi ja Kuntolaakso on syntynyt houkutteleva kokonaisuus: kaupallisia palveluita, tiivistä asumista, työpaikkoja, kulttuurista ja ajanvietettä. Torilla on vaivattomat yhteydet keskustan kauppakeskuksiin. Kauppahallin uudistus on onnistunut. Näköalakahvila liittää sen hienosti toriin, joka on säilytetty talvitorikävytössä lumineen ja lasten kelmäkäykseen.

Palkintoraadin kommentteja:

"kaupunkikeskustan kehittämissuunnitelma, Pasi Kauppinen johdolla vaalii laajaa yhteistyötä"
 "Kuopiossa on lumipalloilmoitus: vuosikymmenien investoinnit yhteensä noin 250 milj. euroa"
 "Keskustan ruokaravintolat ja kahvilat ovat hyvin saavutettavissa, iltaravintolakuuta toimii"
 "Joukkoliikennejärjestelyt torin sivulla ovat erinomaiset"
 "Toriparkin sisään- ja ulosajot kahdesta pääsuunnasta ovat selkeät"
 "Torin kiveys on toteutettu kiinnostavasti kuopiolaisten mukaan ottaen historiaa kunnioittaen"
 "Vaikuttava elokuva- ja viihdekeskus"
 "Keskusta-asumista lisätään edelleen, hyvä!"
 "Katusuunnitelmat helpottavat talviliikennettä"
 "Tunnetut veistokset Veljemies ja Siskotyttö saavat seurakseen vielä Oksapojan"
 "Legendaarinen Sokoksen kongi uudistettiin"
 "Matkakeskus liitetään tulevaisuudessa Puijonkadun välyksellä keskustaan"
 "Torninalueen liikeltojen menestys vie hienaa aikaa"

Palkintoraati:

johtava konsultti
Matti Mare (puheenjohtaja), Niras Oy, p. 0500 422 374
 toiminnojohtaja **Reijo Saksala**, Kotkan kauppatie ry
 rakennusneuvos **Aulis Tynklynen**, Ympäristöministeriö
 kansliajohtaja **Jukka Vilen**, Kemin kaupunki
 toimitusjohtaja **Lasse Yrjänä**, Kauppatieto Oy
 toiminnojohtaja **Pokko Lemminkäinen** (siht.), Elävät Kaupunkikeskustat ry

13.2.2015 Hyvinkää

"Lämmin kivisydän vihreyden keskellä"

Valtakunnallinen Elävät Kaupunkikeskustat ry palkitsi Hyvinkään keskustauudistuksesta, jossa on ajallista syvyyttä ja vahvaa paikallisuutta. Rautatiekaupunki on kehittänyt vaikuttavasti keskustansa viimeiset 10 vuotta tiivistämällä ja tiivistämisellä. Yhteistyötä on tehty yhdessä elinkeinoelämän kanssa taitavien kumppanuusien avulla. Kaupungin asema on luonteestaan itsenäinen pääkaupunkiseudun tuntumassa.

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare ihaillee Hyvinkäästä sitä, että se on osannut aina ennakoida asioita sekä valmistellut enimmäisellä kaikki suunnitelmansa. Jo 1960-luvulla syntyi idea keskustakorttelista. Kauppakeskus Willa Prismoineen valmistui 2013. Loppuulos on ainutlaatuinen yhdistelmä aukioita ja viheralueita kattavien kauppa- ja kulttuuripalveluineen. Kaupungintalon sijoittaminen entiseen vilähteeseen on esimerkkinen "lipunkantajateko".

Monipuolisen keskustan tilasarjajonon on syntynyt tietoisesta suunnittelun tuloksena. Mukana on nyt hyvin erilaisia ja eri-ikäisiä osatekijöitä, jotka on kudottu luontevasti yhteen.

Hyvinkään kaupunkiyhdistys ry on luonut menestyksekkästä yhteistyötä tapahtumajärjestäjien ja yritysten välillä toiminnojohtaja Pekka Paakkalan johdolla. Monipuolinen toimituskehittäminen on lisännyt keskustan vetovoimaa. Harrastus- ja järjestötoimijoiden kytkeminen mukaan on luonut uutta yhteisöllisyyttä ja paikallisuutta.

Hyvinkää on taitavasti osannut kykeä myös asuntotuotannon keskustan kehittämiseen niin palvelukortteilla kuin välittömästi niiden ulkopuolella.

Palkintoraadin kommentteja:

"Melkoinen kehittämissuunnitelma 10 vuodessa, jopa hämmäntävä!"
 "Asunotomistus 2013 toivat valtakunnallista näkyvyyttä"
 "Rautateitä vuodesta 1860 ja teollisuutta, mutta nyt elävä kaupunkikeskustakin"
 "Hyvää tuuriakin, kun ajoitukset osuivat nappiin"
 "Kaupunki otti ja piti itsellään kehittämissuunnitelman"
 "Suunnitteluvaihtoehtoja ja paljon vaihtoehtoja, mutta omistajia ei liikaa"
 "Nyt ihmisenkokoista kaupunkiympäristöä eikä yhtä "klotterää"
 "Tapahtuma-avio korvaa puuttuvan kävelykadun"
 "Kehitystyö on kesken länsipäässä eli rautatieaseman suunnassa"

Palkintoraati:

johtava konsultti
Matti Mare (puheenjohtaja), Retail Flow Finland Oy, p. 0500 422 374
 rakennusneuvos **Aulis Tynklynen**, Ympäristöministeriö
 kansliajohtaja **Jukka Vilen**, Kemin kaupunki
 toimitusjohtaja **Lasse Yrjänä**, Kauppatieto Oy
 asiantuntija **Pasi Kauppinen**, Kuopion kaupungin nimeinä
 toiminnojohtaja **Pokko Lemminkäinen** (siht.), Elävät Kaupunkikeskustat ry, p. 040 555 3462

15.3.2016 Tampere

"Ydin hehku Pohjoismaiden suurimmassa sisäkaupungissa"

Valtakunnallinen Elävät Kaupunkikeskustat ry palkitsi Tampereen kaupunkikeskustan onnistuneista uudistuksista. Niissä on vahvaa paikallisuutta sekä loistavaa kokonaisuusnäkökulmaa. Tampereella kehittämissuunnitelmat ovat suuntautuneet kaupungin ytimeen. Pohjoismaiden suurin sisäkaupunki on viimeiset 10 vuotta kehittänyt aktiivisesti keskustansa tiivistämällä ja tiivistämisellä. Tuloksesta yhteistyötä on tehty yhdessä elinkeinoelämän kanssa taitavien kumppanuusien avulla. Kaupungin itsenäinen asema on vahvistunut lisää reilun tunnin päässä pääkaupunkiseudusta.

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare ihaillee kukoistavaa Tampereen keskustaa. Ideat ovat toteutuneet. Nyt on näyttöä, johon kaikki voivat tutustua opiski ottaen. Tampere on keskustankehittäjän malliesimerkki Suomessa.

Tampere Tunnetuksi ry on Suomen vanhin kaupunkiyhdistys. Se on tehnyt jo 50 vuotta keskustan kehittämissuunnitelmaa vuorokautteisesti. Keskustaa markkinoidaan yhtenä suurena kauppakeskuksena. Vaikuttavien Valokivien ja Kukkaiskivien lisäksi luodaan lisää uusia tapahtumia.

Tampereella keskustan kehittämissuunnitelma on ollut juureva. Se on luonut edellytyksiä yksityisille kiinteistösijoituksille. Suomen toiseksi suurin markkina-alue turvaa kiinteistösijoittajien kiinnostuksen. Uudistunut Koskikeskus, Stockmann, Sokos sekä rakentava Ratinan kauppakeskus ankuroivat keskustaa. Kiinteistösijoittajien mielenkiinto säilyi näin tulevaisuudessakin. Suomen korkein tornihotelli on 25-kerroksinen. Se on nyt yksikkömerkki osana historiallisia veturiteille. Näin menneisyys ja tulevaisuus kohtasivat sovussa. Maanlainen pysäköintijärjestelmä tukee kaupan menestymistä. Muutkin suurhankkeet kuten kaupunkiraitiotie eli ratikka, rantaväylän tunneli, asemakeskus sekä monitoimiareena tukevat keskustan ylivoimaisuutta.

Palkintoraadin kommentteja:

"Hämeenkatu on ja pysyy tappelareilasta kohtauspaikkana"
 "Kaikki kehittäminen on suunnannut kohti yhtä maalia eli elävää kaupunkikeskustaa"
 "Kokimarkatayhteistyö (kaupunki/elinkeinoelämä/asukkaat) on ollut esimerkillistä"
 "Tampereen tapahtumallinen kaupunkikeskusta sekä näiden tapahtumien taitava viestintä"
 "Arkkitehtuurin taso on kiitettävää"
 "Suomen korkein tornihotelli on ylvas maamerkki"
 "Hämpin parkki on rauhoittanut ydinkeskustan ajoliikennettä"
 "Rohkeita liikennejärjestelyjä – Hämpin parkki, Kunkun parkki, Hämeenkatu, ratikka..."
 "Ei Tampereen keskusta silti ole valmis..."
 "Joukkoliikennemelu Hämeenkadulla..."

Palkintoraati:

johtava konsultti **Matti Mare** (puheenjohtaja), Retail Flow Finland Oy, p. 0500 422 374
 rakennusneuvos **Aulis Tynklynen**, Ympäristöministeriö
 kansliajohtaja **Jukka Vilen**, Kemin kaupunki
 toimitusjohtaja **Lasse Yrjänä**, Kauppatieto Oy
 asiantuntija **Pasi Kauppinen**, Kuopion kaupungin nimeinä
 toiminnojohtaja **Pokko Lemminkäinen** (siht.), Elävät Kaupunkikeskustat ry, p. 040 555 3462

14.2.2017 Helsinki

"Metropolimme ydin on uudistunut ja uudistuu elämyksellisesti"

Valtakunnallinen Elävät Kaupunkikeskustat ry palkitsi Helsingin kaupunkikeskustan monitasoisista ja -puolisista uudistuksista. Niitä on tehty aktiivisesti viimeinen neljännesvuosista. Näkyvä kehittäminen vain jatkuu. Juhlavuonna 2017 Helsingin eurooppalainen keskusta on persoonallinen, viihtyisä, käipäilykyinen, matkailullinen ja myös turvallinen.

Historia, nykyisyys ja tulevaisuus liittyvät upeasti pääkaupunkisamme vuodelta 1812. Jokaisen on helppo löytää kävelen(?) keskustan kaikki kaupat, ravintolat terasseineen sekä kulttuurielämykset. Kaikki on tiivisti reilun parin sadan metrin säteellä. Tämä ylivoimaista Helsingin keskustan jopa muista Pohjoismaiden pääkaupungeista. Kävijäkokemus on stadiasimme opea.

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare ihaillee Helsingin keskustan kaupallista sykettä: "Keskusta valaisee koko metropolin. Kaikki tiet, liikennevälineet ja merkin johtavat Helsingin keskustaan. Kauppa jäi ja pysyy keskiosissa. On Suomen ykköskaupapaikka."

Vuosittainen tapahtumallisuus on hienoa. Historiallinen Engelin luoma Senaattori tori tarjoaa "Pop up" -näyttämön kansainväliselle Idols-tähdelle, Euroopassa noteeratuille Tuomaan markkinoille sekä Lux Helsingillekin. Musealisuus ei haittaa tulevaisuutta. Kaupungin ja elinkeinoelämän yhteistyö ei aina ole helppoa, mutta onnistuu Helsingissä. Mikä ei mahtunut maan päälle, siirrettiin maan alle kuten huoltoalaima ja laajat pysäköintijärjestelmät.

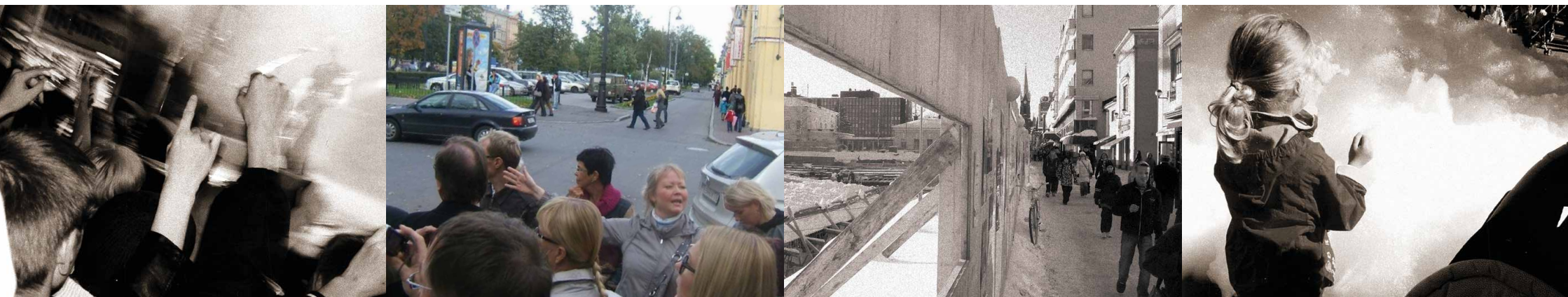
Helsinki City Markkinointi ry on Suomen vanhimpia kaupunkiyhdistyksiä. Se vahvistaa vahvoine jäsenyhteisöineen rikastavaa yhteistyötä. Legendaariset joulunauvat alkoivat jo 1940-luvun lopulla. Juhlavuoden joulunauvasta (jo 69. kerta) koko Suomi odottaa.

Palkintoraadin kommentteja Helsingin keskustasta:

"Pitäjänteinen kaupunkikulttuuri, -suunnittelu ja kansainvälistyminen ovat kehittämisen ydin"
 "Helsinki City Markkinointi ry tekee erinomaisesti kukoistavaa yhteistyötä tapahtumillaankin"
 "Keskustassa on jo kansainvälisesti mielenkiintoiset taidemuseot" (Ilman Guggenheiminakin...)
 "Elegantti Keskuskatu on Suomen parasta julkista kaupunkitilaa matemaattisine kuvioineen"
 "Pohjois-Espanladilla on herkkää parisiälustelmää jokaisena vuodenaikana"
 "Upeat talvalaistukset ovat keskustan uusinimia herkkukarkkeja"
 "Kampin hiljainen puukappeli on erikoisuus kaiken muun sitain keskellä"
 "Ratikoiden kilke ja kolke kuuluvat elävään metropolin ja pääkaupunkikeskustaan"
 "Lasipalatsi oli alun perin väliaikainen: miten käy Ahtaalle ja Katjanokan maailmanpyörälle!"
 "Hienolle Keskuskadulle on ehkä luotava tasokas irtokulustehjeistus"
 "Länsimetron aukeamista odotetaan lämmöllä kuten Keskustakirjasto sekä Amos Rexiä!"
 "Keskustatunneli toteutuu..."

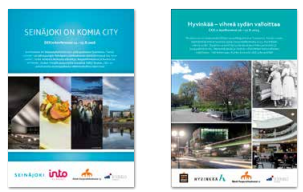
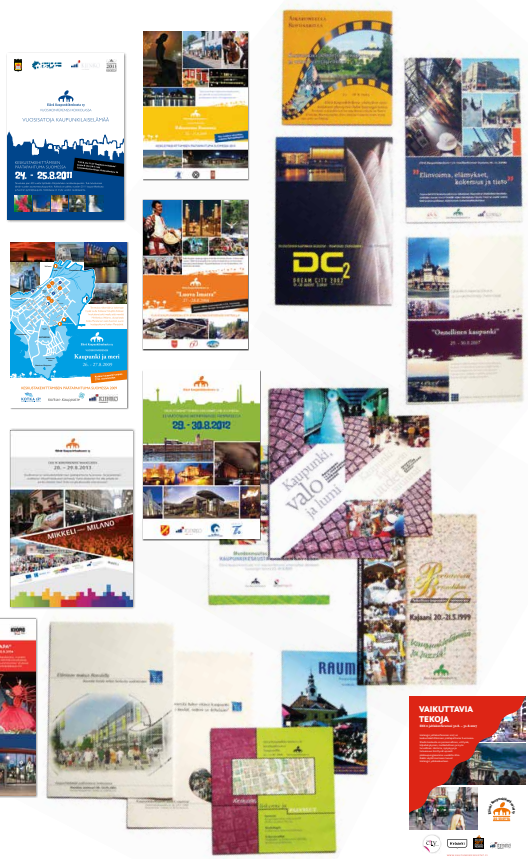
Palkintoraati:

johtava konsultti **Matti Mare** (puheenjohtaja), Retail Flow Finland Oy, p. 0500 422 374
 rakennusneuvos **Aulis Tynklynen**, Ympäristöministeriö
 kansliajohtaja **Jukka Vilen**, Kemin kaupunki
 toimitusjohtaja **Lasse Yrjänä**, Kauppatieto Oy
 toiminnojohtaja **Pokko Lemminkäinen** (siht.), Elävät Kaupunkikeskustat ry, p. 040 555 3462

Vuosikonferenssit

- 1998 Kouvola
- 1999 Kaajaani
- 2000 Tampere
- 2001 Kouvola
- 2002 Lahti ja Heinola
- 2003 Oulu
- 2004 Pori ja Rauma
- 2005 Joensuu
- 2006 Vaasa
- 2007 Jyväskylä
- 2008 Imatra
- 2009 Kotka
- 2010 Rauma
- 2011 Kokkola
- 2012 Tampere
- 2013 Mikkelä
- 2014 Kuopio
- 2015 Hyvinkää
- 2016 Seinäjoki
- 2017 Helsinki

Puheenjohtajat

- 11.1997 – 30.11.2000
Pekka Kettunen, Jyväskylän kaupunginjohtaja.
- 30.11.2000 – 15.11.2001
Kari Håkämies, Kuopion kaupunginjohtaja.
- 15.11.2001 – 7.11.2005
Markku Lumio, Vaasan kaupunginjohtaja.
- 7.11.2005 – 25.11.2010
Timo Koivisto, Jyväskylän apulaiskaupunginjohtaja.
- 25.11.2010 – 24.11.2017
Henry Lindelöf, Kotkan kaupunginjohtaja.
- 24.11.2017 –
Aleksi Randell, Turun kaupunginjohtaja.

- Toiminnanjohtajat:**
- 15.6.1998 – 31.12.2005
Marjukka Kulmanen, YM, vapaatoimittaja.
 - 1.1.2006 –
Pokko Lemminkäinen, arkkitehti SAFA.

- Kunniajäsenet:**
- 29.8.2007
Ralf Juslin, toimitusjohtaja
 - 26.8.2009
Ukko Laurila, toimitusjohtaja
 - 25.8.2010
Pekka Timonen, kaupapaikkajohdaja
 - 29.8.2012
Osmo Laine, toimitusjohtaja
 - 28.8.2013
Ilkka Halinen, kaavoituspäällikkö, arkkitehti
 - 26.8.2015
Hannu Pärssinen, toiminnanjohtaja

Kuvat: Pokko Lemminkäinen, Marjukka Kulmanen, EKK:n arkisto.

Primus Urbanus
24.8.2016
Paavo Lipponen